

Statistisk sentralbyrås internasjonale utviklingssamarbeid Årsmelding 2015

INNHold

Innledning	S 3
Kirgisistan	S 6
Malawi	S 10
Mosambik	S 15
Sudan	S 16
Sør Sudan	S 18
Uganda	S 22
Zambia	S 24
Vital Statistics	S 26
Model Disability Survey (MDS)	S 28
Flyktningstatistikk	S 30
Welfare Core Survey	S 32
Økt kvalitet på helsedata	S 34
Andre oppdragsprosjekter	S 35
Samarbeid	S 37
Samarbeidet med Olje for Utvikling (OfU)	S 38
Norcap	S 40
Internasjonale møter	S 41
Studiebesøk	S 42
Året i tall	S 43

Internasjonalt utviklingssamarbeid i Statistisk sentralbyrå

Statistisk sentralbyrå (SSB) tilbyr assistanse til utviklingsland som ønsker å utvikle sitt nasjonale statistikkssystem slik at det gir mer og bedre informasjon til folk og myndigheter om ulike samfunnsforhold. Utviklingssamarbeidet er i hovedsak organisert gjennom brede og langsiktige institusjonssamarbeid med søsterorganisasjoner i utviklingsland. Formålet med SSBs utviklingssamarbeid er å bidra til utvikling av bedre kapasitet for produksjon og bruk av offisiell statistikk i samarbeidslandene gjennom å dele norske erfaringer med produksjon og bruk av offisiell statistikk.

I Norge er det Statistisk sentralbyrå (SSB) som har hovedansvaret for offisiell statistikk. SSBs samfunnsoppdrag er å lage og gjøre tilgjengelig for alle faktagrunnlag og analyser om samfunnet vårt. Et av de viktigste kriteriene for at SSB kan være samfunnets fremste faktaleverandør er at SSB er uavhengig og at folk har tillit til SSB. Tillit til at informasjonen de gir oss blir behandlet konfidensielt, tillit til at statistikken vi lager har god kvalitet og ikke er politisert. Det er først når samfunnet har den tilliten at statistikken er nyttig for folk og myndigheter. Da kan den brukes til å belyse et samfunnsproblem, til å utforme politikk eller vurdere om tiltak har gitt effekt.

I mange deler av verden er den statistiske hverdagen en helt annen. Ofte mangler utviklingsland et fungerende statistikkssystem. I Afrika snakker man om kontinentets statistiske tragedie, der store og viktige samfunnsområder ikke fanges opp av nasjonal statistikk og der politiske avgjørelser mangler pålitelig og solid faktagrunnlag. Få land i Afrika har et folkeregister, for ikke å snakke om et bedriftsregister, et utdanningsregister eller et helseregister. Mens vi i Norge i stor grad nyttiggjør oss av administrative data i statistikkproduksjonen, må man i mange land i Afrika hente inn mye mer data selv gjennom store og kostnadskrevede feltundersøkelser. Dette gjør det ekstra krevende å produsere god statistikk i land der det nasjonale statistikkbyrået ofte mangler både tilstrekkelig finansiering og nok kvalifiserte folk for å kunne utføre oppgaven godt.

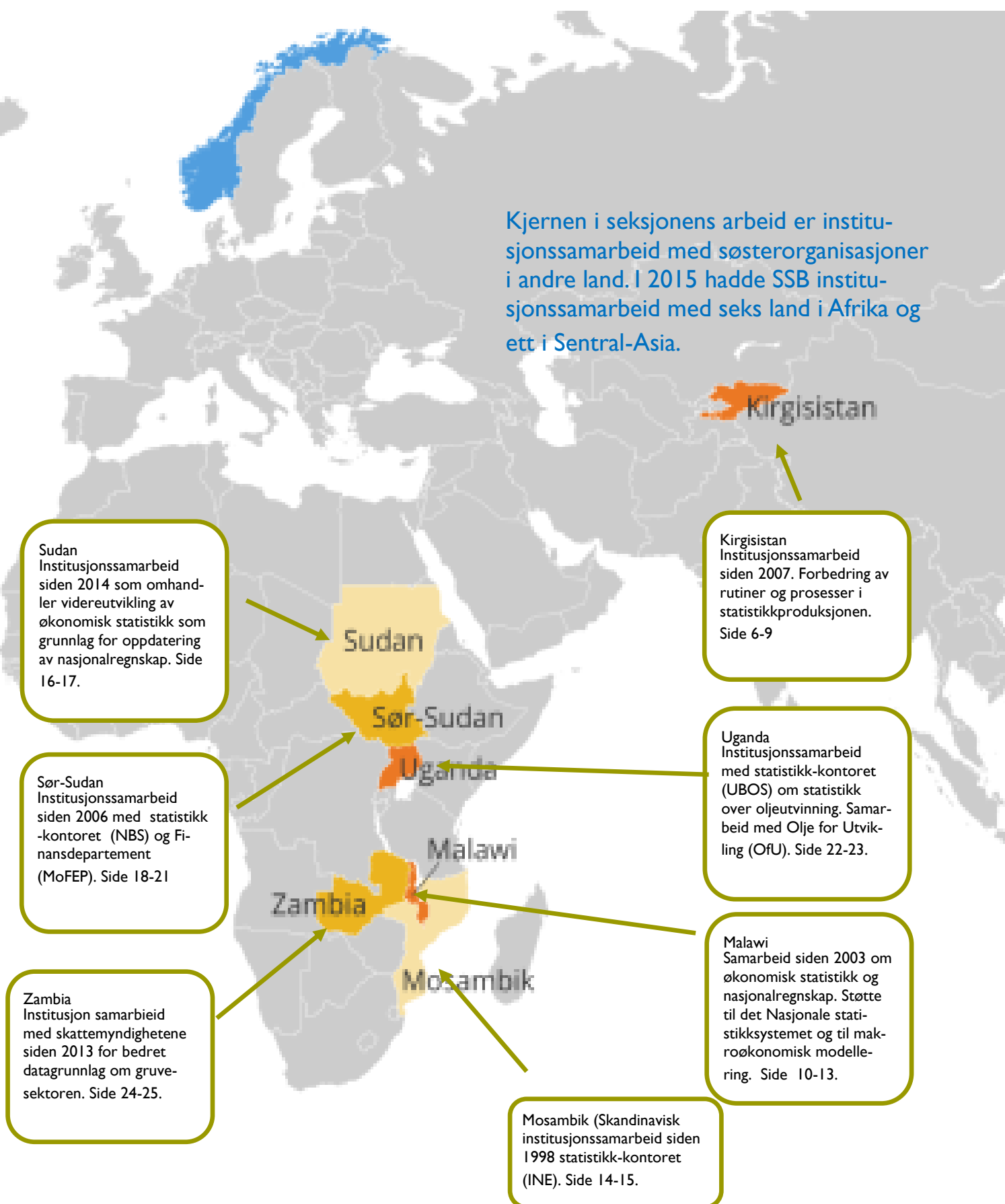
Prioriterte områder i SSBs utviklingssamarbeid er å dele norske erfaringer innenfor bruk av register i statistikkproduksjonen, effektive produksjonsprosesser, kvalitetsarbeid og formidling av statistikk. Da god statistikk kun er nyttig ved god og riktig bruk er både produksjon- og brukersiden prioritert i utviklingssamarbeidet.

Foto: SSB

SAMARBEIDSLAND

Kjernen i seksjonens arbeid er institusjonssamarbeid med søsterorganisasjoner i andre land. I 2015 hadde SSB institusjonssamarbeid med seks land i Afrika og ett i Sentral-Asia.

Hovedresultater i 2015

SSBs bistandsarbeid utgjorde i 2015 i underkant av 20 årsverk. Institusjonssamarbeid for utvikling av nasjonale statistikkssystem utgjorde kjernen av SSBs utviklingssamarbeid. Ved utgangen av 2015 hadde SSB samarbeid med i alt 6 utviklingsland i Afrika og ett i Sentral Asia, hhv Malawi, Mosambik, Sudan, Sør Sudan, Uganda og Zambia i Afrika og Kirgisistan i Sentral Asia. I tillegg startet planlegging av et nytt samarbeid i Ghana om bistand til utvikling av petroleumsrelatert statistikk under Olje for utviklingsprogrammet. Resultater i 2015 fra landsamarbeidene er beskrevet under hvert land i denne rapporten.

I tillegg til institusjonssamarbeidene har SSB i 2015 gjort annet bistandsrelatert arbeid i samarbeid med Norad, internasjonale organisasjoner og på eget initiativ.

SSB har bistått Verdens helseorganisasjon (WHO) i å teste et skjema for en ny undersøkelse om funksjonsevne i befolkningen som skal være sammenliknbar mellom land. SSBs bidrag har resultert i en rekke anbefalinger for hvordan skjemaet kunne forbedres og WHO har gjort endringer i skjemaet basert på SSBs anbefalinger.

Et prioritert område for SSBs utviklingssamarbeid er å bidra til bedre administrative registre som igjen kan brukes til statistikk. I 2015 har SSB jobbet med forbedring av et administrativt system for helsedata. District health information system (DHIS2) er et gratis helsedatasystem som i dag brukes av nesten 50 land. SSB har i 2015 bidratt i utvikling og testing av en kvalitetsmodul for DHIS2 med Malawi som pilotland.

Det er et voksende internasjonalt engasjement og forståelse for hvorfor det er viktig med et godt folkeregister som registrerer vitale hendelser som fødsler og død. Det er for eksempel viktig i forhold til å sikre folk rettigheter til offentlige tjenester, men også som en sentral byggestein for offisiell statistikk. Norge og SSB var blant de aller første til å utvikle gode registreringssystemer, og er i dag et av svært få land i verden der folketellingen gjennomføres kun basert på registerinformasjon.

I 2015 utarbeidet SSB en rapport som beskriver det norske systemet, gir en oversikt over situasjonen i mange land i dag og foreslår mulige tiltak for forbedringer med fokus på statistikk. Som en videreføring av dette arbeidet, startet SSB i 2015 arbeidet med å utarbeide en mal for rapportering av vitalstatistikk på oppdrag fra Afrika og Asias regionale FN-organisasjoner (UNECA og UNESCAP).

De nye SDG-målene byr på store utfordringer for mange statistikkontor.

Post 2015 Agendaen og arbeidet med indikatorer for de 17 utviklingsmålene og de 169 delmålene er et annet område som blir viktig også for SSBs utviklingssamarbeid framover. Gjennom 2015 har utvikling av et indikatorsett for de nye bærekraftsmålene vært et sentralt tema i det internasjonale statistikkmiljøet. Innenfor SSBs utviklingssamarbeid har vi i 2015 konkret bidratt med en gjennomgang og vurdering av indikatorsettet foreslått på utdanningsfeltet. Dette inngikk som en del av Norges nasjonale respons til indikatorforslaget. Indikatorsettet på i alt 23 indikatorer som vedtas på FNs statistikkommisjon i mars 2016 vil få stor betydning for alle nasjonale statistikkbyråer som vil måtte rapportere på dette i årene som kommer. Særlig utviklingsland vil ha behov for mye støtte til utvikling av sine statistikkssystemer for å kunne møte de økte internasjonale rapporteringskravene samtidig som de skal ivareta nasjonale behov for statistikk.

Utvikling av systemer for løpende statistikk som kombinerer nasjonale behov for statistikk med internasjonale rapporteringskrav har lenge vært et prioritert område for SSBs utviklingssamarbeid. I 2015 ferdigstilte SSB en rapport som gir en mal for hvordan man kan gjennomføre standardiserte årlige levekårsundersøkelser tilpasset utviklingsland i Afrika som også gjør det mulig å rapportere på relevante tusenårsmål. Med nye bærekraftsmål vil SSB søke å videreutvikle dette systemet for «lette» husholdningsundersøkelser slik at de er tilpasset rapportering på bærekraftsmålene der det er hensiktsmessig.

Foto: SSB

Kirgisistan

FAKTA

Prosjekt	Institusjonssamarbeid
Partner	National Statistical Committee of the Kyrgyz Republic (NSC)
Regnskap 2015	3 800 000 NOK
Donor	Utenriksdepartementet Seksjon for juridiske, økonomiske og forvaltningsspørsmål
Tidsperiode	2007 - 2016
Formål	Å forbedre rutiner og systemer i statistikkproduksjonen.
Stikkord	Modernisering av virksomheten, formidling

Kirgisistan: Statistiksamarbeid

SSB har samarbeidet med National Statistical Committee of the Kyrgyz Republic (NSC) siden 2007. I 2015 har vi jobbet med:

- Prosjektstyring og kvalitetsarbeid
- Utvikling av elektronisk datainnhenting
- Samkjøring av metadatasystemer
- Forbedrede rutiner for intern og ekstern kommunikasjon.

En organisasjon i endring

Gjennom mange år med samarbeid har NSC og SSB utviklet gjensidig tillitt. Dette har lagt grunnlaget for et omfattende arbeid med å omstrukturere og forbedre prosesser i NSC både når det gjelder tekniske løsninger og hvordan institusjonen er organisert. Vi er nå godt i gang med dette arbeidet, men en slik prosess tar tid og vil kreve målrettet arbeid i mange år fremover. Tross utfordringer med stor gjennomstrømming og høyt arbeidspress, har NSC jobbet målrettet og kan vise til konkrete resultater.

Elektronisk rapportering

Det har lenge vært en etterspørsel fra bedrifter om å rapportere informasjon elektronisk. Et viktig område i 2015 har derfor vært å utvikle en løsning for elektronisk innrapportering. En første pilot kom på plass før sommeren og applikasjonen ble testet på høsten. NSC

vil i 2016 jobbe med å utvide bruken til andre skjemaer og samtidig forbedre systemene for databearbeiding.

Systematisering av arbeid

NSC har omfattende systemer for definisjon av variable og annen informasjon av data, altså metadata. Dette har ikke vært systematisert og har ført til mangel på kompatibilitet og dobbelttelling. En prosjektgruppe i NSC jobber med å lage et enkelt system for metadata som skal stå ferdig i 2016.

Resultater i 2015

- ✓ **NSC er mer brukerorienterte og holder regelmessige pressekonferanser**
- ✓ **Skjema for elektronisk innrapportering er utviklet og testet**
- ✓ **NSC intranett er tatt i bruk bidrar til økt intern kommunikasjon**

Samtidig arbeides det med å få på plass mer skriftlig dokumentasjon av arbeidsrutiner og prosjektplanlegging. NSC bestemte i 2015 at de vil bruke maler fra Prince2 i sitt arbeid og opprettet prosjektgrupper for viktige utviklingsprosjekter. De første prosjektimplementeringsdokumentene er allerede utviklet og i bruk.

Intern kommunikasjon

NSC består av mange regionskontorer på ulike nivåer, men grunnet trang økonomi, er det lite kommunikasjon mellom sentralkontoret og regionene og også mellom regioner. Prosjektet støtter derfor regionale sammenkomster og opplæring, samt utviklingen av et intranett. I 2015 ble det

avholdt et kurs som gikk på ledelse der deltakerne samtidig fikk utvekslet erfaringer. Arbeidet med å utvikle et intranett ble påbegynt i 2015. Selv om mye arbeid gjenstår, har regionskontorene allerede gitt tilbakemelding om at de tror dette vil være et viktig ledd i økt informasjonsdeling i NSC.

Utfordringer

Både NSC og SSB har begrenset arbeidskapasitet utenfor vanlig drift og dette har ført til noen forsinkelser i prosjektfremdriften. Begge organisasjoner jobber dog målrettet med å sette av tilstrekkelig tid til prosjektsamarbeidet.

Formidling av statistikken

Det er en kunst å formidle statistikk på en forståelig og interessant måte.

NSC har jobbet mye med dette de siste årene. Blant annet har de med hjelp av norske midler opprettet et nytt pressesenter og holder nå regelmessige pressekonferanser. Media deltar aktivt på disse og publiserer artikler i etterkant.

”NSC gir nå alle brukere lik og samtidig tilgang til offisiell statistikk. Med hjelp fra SSB oppfyller NSC nå dette offisielle FN statistikkprinsippet”

- Chairman i NSC, Akylbek. Osmonaliev

Økt åpenhet fører også til nye utfordringer. Derfor har SSB bistått med sin erfaring på feltet. I september jobbet våre eksperter sammen med NSC om strategier og metoder for å møte media på en profesjonell og god måte. Samtidig ble det jobbet med å lage mer tilgjengelige publikasjoner.

Et viktig mål med dette arbeidet er at NSC får økt anseelse i Kirgisistan og at flere bruker statistikken som produseres.

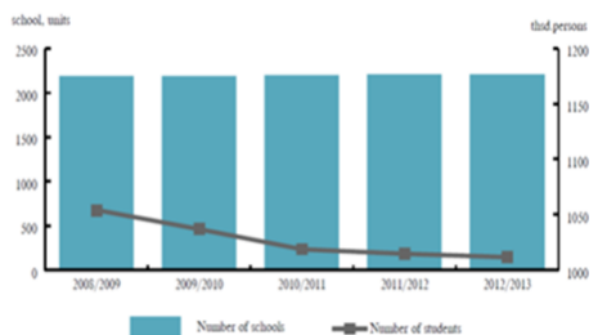
Jan Erik Kristiansen og Jon Olav Folsland fra SSB sin kommunikasjonsavdeling på besøk i Kirgisistan.

De små detaljene

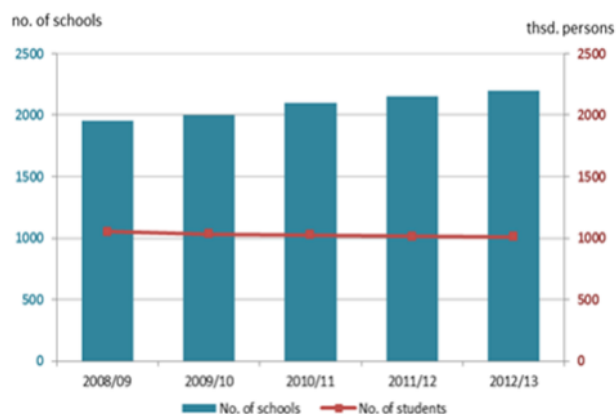
Å lage gode publikasjoner handler om å se de små detaljene. Fra den første grafen under vil nok mange tenke at antallet elever har gått ganske mye ned. Den mer observante vil kanskje legge merke til at aksens på høyre side begynner på tusen. I grafen nederst vises de samme tallene med en akse som begynner på null, slik det anbefales. Dermed er inntrykket at i forhold til den totale mengden elever er nedgangen ganske liten.

Denne typen arbeid med formidling bidrar til bedre forståelse av statistikken blant dem som skal bruke den. Eksempelet er fra en workshop i Kirgisistan.

Figure 3.2: Number of day secondary schools and number of students in these schools

Social trends of the Kyrgyz Republic: 2008-2012

Kirgisistan

Registersamarbeid

Systemet for registrering av bedrifter i Kirgisistan er krevende og det har derfor vært en lengre prosess for å se på muligheter for forenklinger. Et utfall av denne prosessen er at NSC fra 1. januar 2016 vil overlate ansvaret for å registrere fysiske enheter til skattemyndighetene (NTA). NTA er allerede ansvarlige for å registrere mindre juridiske enheter.

NSC må samtidig få tilgang til dataene, og siden institusjonene har ulike systemer og bruker ulike identifiseringsnøkler har det vært en lengre prosess å bli enige om hvordan data skal flyte mellom de to organisasjonene. Dette er nå klart, og arbeidet med å utvikle den tekniske løsningen er i gang.

Når systemet er ferdig utviklet vil NSC ha tilgang til detaljert informasjon om bedrifter i Kirgisistan som kan brukes til å forbedre den økonomiske statistikken. Det vil samtidig redusere rapporteringsbyrden til bedriftene.

Målet for 2016 er å få på plass den tekniske løsningen for overføring av data og å forbedre det statistiske registret. Sistnevnte er viktig for å få til en mer samstemt løsning mellom seksjoner som bruker det og dermed alltid inneholder den mest oppdaterte informasjonen.

FAKTA

Prosjekt	Registersamarbeid
Partner	National Statistical Committee of the Kyrgyz Republic (NSC), National Tax Authority (NTA)
Regnskap 2015	0 NOK
Donor	Utenriksdepartementet Seksjon for juridiske, økonomiske og forvaltningsspørsmål
Tidsperiode	2010 - 2016
Formål	Forbedre tallgrunnlaget for økonomisk statistikk og samtidig redusere rapporteringsbyrden for bedrifter
Stikkord	Business register

Utfordringer

Bedriftskodene som NSC og NTA bruker er forskjellige og NSC vil derfor ha en utfordring med å koble de to ulike datakildene, dvs sørge for at samme bedrift i de to registrene kobles sammen som en. Statistikken har også behov for mer detaljert informasjon om bedriftene enn det det er behov for til skatteformål. NSC må derfor finne alternative metoder for å fange opp denne informasjonen. Dette vil bli en viktig oppgave i 2016.

Resultater i 2015

- ✓ **NSC og NTA samarbeidet og ble enige om en løsning på bedriftsregister**
- ✓ **Rapporteringsbyrden på bedrifter reduseres fra første januar 2016.**

A photograph of an elderly woman with a warm smile, wearing a white headscarf and glasses. She is dressed in a colorful patterned top with yellow, red, and black designs. She is holding a chisel and working on a large, dark, textured stone. The background is softly blurred, showing green foliage and a building.

Et godt fungerende bedriftsregister der også mindre foretak er registrert er helt avgjørende for kvaliteten på økonomisk statistikk.

Malawi

FAKTA

Prosjekt	Institusjonssamarbeid
Partner	National Statistical Office of Malawi (NSO)
Regnskap 2015	370 000 NOK
Donor	UD ved Den norske ambassaden i
Tidsperiode	2011 - 2014 (prosjektet forlenget uten at nye midler er tilført)
Formål	Styrke NSOs rolle som statistikkproducent i Malawi
Stikkord	Hovedvekt på støtte til økonomisk statistikk og nasjonalregnskap

Institusjonssamarbeid

Samarbeidet mellom NSO og SSB startet opp i 2004 og har omfattet flere ulike statistikkområder. Hovedvekten av støtten har gått til utvikling av basis økonomisk statistikk og da særlig støtte til en årlig økonomisk undersøkelse av de mellomstore/største bedrifter i Malawi samt oppbygging og støtte til nasjonalregnskapsarbeidet i NSO. Prosjektet har også omfattet sosialstatistikk, herunder støtte til en årlig levekårsundersøkelse.

Omleggingen av nasjonalregnskapet

NSO besluttet i 2013 å legge om systemet for innsamling og bearbeiding av nasjonalregnskapstall fra tidligere å ha et avansert og tidkrevende system basert på årlige tilgang og anvendelses tabeller (supply and use tables) til et enklere Excel-basert system. SSB har gjennom året bidratt med råd og veiledning til hvordan denne overgangen skal gjennomføres. Nasjonalregnskapstall for 2011 og 2012 vil publiseres basert på den nye tilnærmingen.

Levekårsundersøkelse med bruk av nettbrett

SSB har over flere år gitt støtte til en årlig levekårsundersøkelse i Malawi. Denne undersøkelsen gir årlige tall for befolknings- og levekårsutviklingen i landet og har blant annet vært grunnlaget for flere av indikatorene brukt i FNs tusenårsmål. I 2015 ble datainnsamlingen til undersøkelsen for første gang gjennomført med bruk av nettbrett/tablets noe som forenklet innsamlingen av data og gjorde at resultatene fra undersøkelsene kunne publiseres raskere

sammenlignet med tidligere år.

Evaluerings av samarbeidet

Innværende prosjektfase startet i 2011 og skulle etter opprinnelig plan vært avsluttet i juni 2014, men ble besluttet forlenget med en «non cost extension». I 2014 ble det gjennomført en uavhengig evaluering av samarbeidet.

Konklusjonen var at den langvarige støtten til å bygge statistisk kapasitet samlet sett har vært positiv og at Malawi har gjort store framskritt.

Utfordringer

Selv om Malawi har gjort framskritt på viktige statistikk-områder er det fortsatt flere områder hvor kapasiteten må sikres, og evalueringen anbefalte en fjerde fase av prosjektet for å gjøre dette. En søknad om en ny treårig avtale (fase 4) av prosjektet er nå under behandling i ambassaden. I søknaden legges det vekt på behovet for å få på plass systemer som bedre utnytter administrative data i Malawi til statistikkformål samt å sikre bedre regularitet i statistikkproduksjonen, særlig på økonomisk statistikk og nasjonalregnskap.

Resultater i 2015

- ✓ **SSB har bidratt til omlegging av nytt nasjonalregnskapssystem i NSO**
- ✓ **Støtte til levekårsundersøkelse med bruk av nettbrett i datainnsamlingen**

Har samarbeidet hatt effekt?

Det er vanskelig å måle direkte effekt av den støtten som den norske ambassaden og SSB har gitt til NSO over de siste årene. Prosjektet har brukt Verdensbankens indeks over statistikk-kapasitet som en måling av kapasiteten ved statistikk-kontoret. Indeksen måler ulike sider ved statistikk-produksjonen som metodebruk, kilde-data og punktlighe

Det er svakheter med en slik forenklet tilnærming, indek

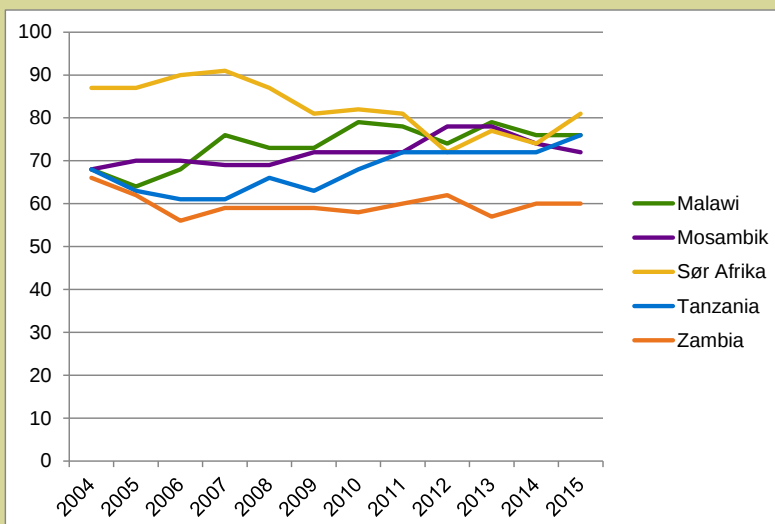
Fra 2004 til 2014 har Malawis statistikk-kapasitet gått fra å være under gjennomsnittet blant landene i det sørlige Afrika til å være blant de best plasserte

let seg. Videre er ikke Norge alene om å gi støtte til NSO. Like fullt gir den en pekepinn om hvordan kapasiteten ved kontoret har utviklet seg over tid.

Indeksen fra Verdensbanken viser at Malawi har tatt store steg i riktig retning i løpet av det siste tiåret og har fra 2004 hatt en svært positiv utvikling i sin skåre. I løpet av denne perioden har landet i følge indek

Figur 1 Utvikling i statistikk-kapasitet. SADC-området (utvalgte land). 2004-2015

Kilde: Verdensbanken

Malawi

Støtte til det nasjonale statistikksystemet

SSB har en langtidskonsulent i Malawi som arbeider med å gi støtte til det nasjonale statistikksystemet. Bakgrunnen for denne stilingen er at Norge har påtatt seg en rolle som ledende giverland på statistikkområdet og ambassaden i Lilongwe ba i 2010 SSB om å ansette en langtidsrådgiver med oppgave å hjelpe til med å koordinere en systemomfattende utvikling av det nasjonale statistikksystemet.

FAKTA

Prosjekt	Institusjonssamarbeid
Partner	Det nasjonale statistikksystemet med National Statistical Office of Malawi (NSO) i spissen
Regnskap 2015	2 600 000 NOK
Donor	UD ved Den norske ambassaden i Malawi
Tidsperiode	2013-2016
Formål	Støtte til utvikling av det nasjonale statistikksystemet i Malawi
Stikkord	Samordning av data og statistikkprosesser mellom statistikkproduserende departementer og statistikkkontor.

I 2015 har vi jobbet med

Å etablere en nasjonal styringskomite for samordning av statistikk, komiteen gjennomfører jevnlige møter
Bidra til at det gjennomføres jevnlige donor

koordineringsmøter

En egevaluering, basert på prinsipper utviklet av FNs statistikk-kommisjon har blitt gjennomført av NSOs organisasjon. En tilsvarende gjennomgang har også blitt gjennomført av utdanningsstatistikken som lages i Utdanningsdepartementet. Disse egevalueringene har pekt på en rekke forbedringspunkter for å få en bedre samordning av statistikken.

Å utvikle et generelt kvalitetsrammeverk for all statistikkproduksjon i Malawi, også det basert på

prinsipper fra FNs statistikk-kommisjon

Å legge til rette for at det settes opp et Diploma kurs i statistikk på Chancellor College hvor både ansatte i departementene som arbeider med statistikk og NSO ansatte kan ta relevante kurs.

Inneværende fase for dette prosjektet startet i mars 2013 og går til februar/mars 2016. DfID var opprinnelig med-donor til dette prosjektet, men DfIDs delbidrag er midlertidig stanset da britene har valgt å fryse støtte til malawiske myndigheter grunnet korrupsjonssaken «cashgate». NSO/NSS var ikke omfattet av denne korrupsjonssaken, men blir rammet av dette, da britene har valgt å trekke all støtte til sentraladministrasjonen i Malawi.

Utfordringer

Prosjektet vil avsluttes i sin nåværende form i 2016, men er planlagt å inngå som en del av det regulære institusjonssamarbeidet med NSO Malawi. En særlig utfordring framover vil være å få på plass et bedre samarbeid mellom statistikkprodusenter i linjeministeriene og NSO.

Resultater i 2015

- ✓ Prosjektet har gjennomført en egevaluering av statistikkproduksjonen i NSO og i Utdanningsdepartement
- ✓ Utviklet et kvalitetsrammeverk for statistikkproduksjon i Malawi

Malawi

FAKTA

Prosjekt	Institusjonssamarbeid
Partner	Ministry of Finance, Economic Planning and Development (MFEPD)
Regnskap 2015	570 000 NOK
Donor	UD ved Den norske ambassaden i Malawi
Tidsperiode	2012-2015
Formål	Modellarbeidet gir Malawi en samlet oversikt over den økonomiske utviklingen i landet
Stikkord	Bruk av nasjonalregnskapet til økonomisk modellering

Resultater i 2015

✓ **Gjennomført tilpasninger av makromodellen slik at den er tilrettelagt for nytt datagrunnlag fra nasjonalregnskapet**

Makroøkonomisk modellering

Samarbeid med Finansdepartementet (MFEPD) i Malawi om makroøkonomisk modellering hvor SSB har vært med å utvikle en makroøkonomisk modell for departementet.

I 2015 har vi arbeidet med: Støtte til omlegging av makromodellen som en følge av at NSO har endret nasjonalregnskapssystem. Omleggingen av nasjonalregnskap i NSO har gjort det nødvendig å gjøre flere tilpasninger i makromodellen for å tilrettelegge for nytt datagrunnlag. Dette arbeidet ble fullført i løpet av 2015.

Den makroøkonomiske modellen baserer seg på nøkkelinformasjon fra nasjonalregnskapet i NSO og har for flere år dannet grunnlag for økonomiske prognoser og planlegging i Malawi. Inneværende prosjektfase startet i 2012.

Utfordringer

Faglig har prosjektet hatt god utvikling, og modellen er i bruk i departementet. De siste årene har det imidlertid manglet oppdaterte tall fra NSO, noe som har gjort at modellen har mistet aktualitet. På det økonomisk/administrative plan har det vært utfordringer knyttet til rapportering. Dette skal nå gjennomgås, og ambassaden har nylig mottatt en større uavhengig evaluering av økonomirapporteringen fra MFEPD.

Prosjektgruppen i MFEPD som har arbeidet med makromodellen. Fra venstre: Pachalo Mwanza, Hamilton Kamwana, Robin Choudhury (SSB) og Andrew Nyirenda

Mosambik

Skandinavisk samarbeid i Mosambik

Samarbeidet med statistikkbyrået i Mosambik har pågått siden 1998, da SCB vant anbud på støtte til det nyopprettede INE, med SSB som subkontraktør.

For perioden 2003-2007 ble Danmarks Statistik med i et skandinavisk konsortium – Scanstat – for å finansiere og organisere faglig bistand til INE og det nasjonale statistikkssystemet (SEN).

I neste femårsperiode ble finansieringen tatt inn i Mosambiks statsbudsjett og donorstøtten samlet i et Common Fund. Scanstat vant anbudet om den tekniske bistanden og kunne fortsette samarbeidet. Fra og med denne perioden har konsortiet hatt to langtidsrådgivere i INE: Én på institusjonsutvikling og én innen økonomisk statistikk.

Resultater i 2015

✓ **Utvikling av og opplæring i systemet for data-prosessering i INCAF – løpende husholdningsundersøkelser**

✓ **Midtveis-evaluering av strategiplanen 2013 - 2017**

INE hadde fortsatt behov for støtte til utvikling og kapasitetsbygging, og samarbeidet med Scanstat ble forlenget for femårsperioden 2013-2017. Iverksettelsen av strategiplanen for 2013-2017 kom ikke skikkelig i gang før i 2014. Engasjementet for de to langtidsrådgiverne ble forlenget ut 2015 og samarbeidet har fortsatt langs de samme linjer som tidligere.

Temaroterende levekårsundersøkelser etter nordisk mønster

INE begynte i 2012 en prosess for å modernisere sitt

FAKTA

Prosjekt	Institusjonssamarbeid organisert gjennom et skandinavisk konsortium (Scanstat)
Partner	Instituto Nacional de Estatística de Moçambique (INE)
Regnskap 2015	1 040 000 NOK
Donor	Nordiske lands ambassader
Tidsperiode	Inneværende planperiode 2013-2017 (prosjektet startet i 1998)
Formål	Kapasitetsbygging og støtte til økonomisk statistikk
Stikkord	Teknisk samarbeid, støtte til kompetanseheving, statistikkproduksjon og surveyer

system for husholdssurveyer ved å introdusere løpende, temaroterende undersøkelser og elektronisk datainnsamling. I 2014/2015 omfattet husholdssurveyen en full forbruksundersøkelse. En IT-ekspert fra SSB har i 2015 bistått med å løse problemer med innsamlede data, forbedre systemet for prosessering av data og gi opplæring i dette.

Positiv midtveisevaluering

Videre ble det i 2015 foretatt en midtveisevaluering av gjennomføringen av strategiplanen. En konsulent fra SSB deltok i evalueringsteamet. Evalueringen fremhever styrkingen av INEs posisjon i landet, noe som ikke minst kommer til uttrykk ved at myndighetene har økt sin andel av INEs finansiering fra under 50 % til over 70 %. INE får anerkjennelse for å ha satt i verk en moderniseringsprosess, for å ha økt andelen ansatte med fagkompetanse vesentlig og for å effektivisere innsamling og prosessering av surveydata. Samtidig pekes det på utfordringer for INE i resten av planperioden, knyttet til kommunikasjonslinjer, klarere prioriteringer og å fremme forståelse for og bruk av statistikk i Mosambik.

Utfordringer:

En hovedutfordring i årene framover blir å fortsette moderniseringsprosessen av INE samt å konsolidere systemet med løpende husholdningsundersøkelser.

Sudan

FAKTA

Prosjekt	Institusjonssamarbeid
Partner	Central Bureau of Statistics (CBS)
Regnskap 2015	3 200 000 NOK
Donor	UD ved ambassaden i Khartoum
Tidsperiode	2014 - 2016
Formål	Videre utvikling av økonomisk statistikk som grunnlag for oppdatering av nasjonalregnskapet spesielt fokus på foretaksregister Teknisk og analyse bistand til den nasjonale forbruksundersøkelsen 2014-16 Generell institusjonell og individuell kapasitetsbygging
Stikkord	Økonomisk statistikk, Nasjonalregnskap, Register, Forbruksundersøkelse, OCR skanning, Fattigdomsanalyse

Resultater i 2015

- ✓ **Nasjonalt arbeid med foretaksregister og lovgrunnlag startet**
- ✓ **Forbruksundersøkelsen ferdig for analyse**
- ✓ **Laboratorie- og lokal kapasitet for OCR skanning etablert i CBS**

Institusjonssamarbeid

Samarbeidet mellom SSB og søsterorganisasjonen Central Bureau of Statistics (CBS) i Sudan, Khartoum startet opp som et resultat av SSBs mangeårige tilstedeværelse i Sørlige Sudan/Juba og ble forsterket i forbindelse med folketellingen i 2008. Videre fulgte vi opp med teknisk støtte til en stor forbruksundersøkelse i 2009 både i Juba og Khartoum.

Etter delingen av Sudan i 2011 ble kontakten med Khartoum opprettholdt, og fra 2014 kom et eget treårig institusjonssamarbeidsprosjekt på plass med finansiering fra den norske ambassaden i Sudan/Khartoum. Arbeidet i Sudan organiseres og koordineres av prosjektledere fra SSB og CBS med styring fra prosjektets årsmøter. En vesentlig del av samarbeidet består av SSB konsulenter som jobber på korttidsoppdrag i Sudan, men CBS delegasjoner reiser også til Norge.

Foretaksregistrering

For særlig å dekke arbeidet med administrative registre, har prosjektet inngått en avtale med Brønnøysundregistrene (BRREG) om konsulentbistand derfra. Flere mindre workshops er gjennomført i Khartoum for å samle ulike myndigheter om arbeidet med administrative registre.

Omfattende nasjonal husholdsundersøkelse

Prosjektet bidrar med teknisk utstyr og dekking av trykking av skjema til forbruksundersøkelsen i 2014/15, som for øvrig finansieres av African Development Bank (AfDB). Data fra denne

undersøkelsen er nå mot slutten av 2015 klar for videre analyse for fattigdomslinje og oppdatering av handlekurven for konsumprisindeks der SSB vil bidra.

I 2015 gjennomførte vi for første gang i CBS bruk av nettbrett for datainnsamling i forbindelse med en pretest på en foretaksundersøkelse. Dette utvikler vi nå videre for ukentlig innsamling av konsumprisindeksen.

Utfordringer

Det mangler ikke på faglige utfordringer i Sudan, men det er jo også derfor vi arbeider der. Kommunikasjonsmessig er det en omstendelig og tidkrevende prosess å søke visum til landet, men ennå viktigere er det vi tolker som kulturelle og også tekniske hindringer for rask elektronisk kommunikasjon. Den største utfordringen i Sudansamarbeidet er imidlertid den internasjonale økonomiske embargoen mot landet.

CBS begynte med skanning av spørreskjemaer til forbruksundersøkelsen i 2009 med opplæring fra SSB. For undersøkelsen i 2015 har staben håndtert alle ledd av skanningprosessen uten ekstern hjelp. Foran sitter Huda Osman, som er ansvarlig for prosessen. I bakgrunnen foregår visuell sjekk av resultatene.

Foto: SSB

Forbedrede grunnlagsdata for økonomisk statistikk

CBS er i ferd med å oppdatere sitt arbeid med nasjonalregnskap fra SNA1968 til SNA2008. Per i dag sliter CBS med dårlig datagrunnlag for bedrifter; produksjon, verdi, volum, realkapital og investeringer. Det er stort behov for samordning av informasjon mellom dataeiere og for bedre kvalitet og dekningsgrad på økonomisk statistikk, både som kilde for utvalgstrekk og som grunnlag for et mulig fremtidig statistisk- og / eller administrativt register.

Innenfor de begrensede ressursene som er tilgjengelige gjennom samarbeidsprosjektet, er partnerne enige om å fokusere på bedriftsrelatert statistikk både ved å involvere seg i langsiktig i utviklingen av et Sudan administrativt system og også ved kortsiktig pretesting gjennom en bedriftsundersøkelse

Gjennom en rekke workshops i Sudan og også ved studiebesøk til SSB og Brønnøysundregistrene (BRREG) i Norge, er den norske erfaringen med å etablere og opprettholde administrative og statistiske registre for bedrifter delt med de relevante myndigheter i Sudan. Vi mener at denne aktiviteten har bidratt til å skape momentum til en nasjonal prosess. Et utkast til en rettsakt om en felles identifikator som skal brukes av myndigheter som arbeider med bedrifter i Sudan er nå videresendt for godkjenning i parlamentet. Nasjonale komiteer både teknisk- og høyt

nivå er konstituert for å ta arbeidet med registre videre i årene som kommer.

I den nasjonale statistikkstrategien (2012-16) har CBS nedfelt planer for en fulltelling av bedrifter. Hovedsakelig på grunn av manglende finansiering, har denne tellingen blitt utsatt gjentatte ganger. Den forrige statistiske bedriftsundersøkelsen ble gjennomført på utvalgsbasis i 2001 og da kun for industrisektoren. For både å argumentere for nødvendigheten av en bedriftstelling og også for å bygge opp mer erfaring med nye verktøy og metoder for statistiske undersøkelser, gjennomførte partnerne en forundersøkelse begrenset til et lite utvalg av detaljhandelsbedrifter i Khartoum.

Elektroniske spørreskjema ble utviklet i samarbeid mellom SSB og CBS og deretter installert på e-brett, som da ble brukt for første gang i CBS med god erfaring. Den forundersøkelsen ble også knyttet tilbake til det pågående arbeidet med koordinering av administrative registre ved å identifisere hvor de intervjuede enhetene faktisk var registrert og i hvilken grad økonomiske data kunne hentes direkte fra de ulike myndigheter (skatt, Civil Registrar, Mahalias etc).

Resultatene fra piloten ble oppsummert og presentert for Sudan interessenter på en workshop i Khartoum 21. januar 2016.

Sør-Sudan

Langvarig og omfattende samarbeid i Sør-Sudan

I 2005 tok Dr. Luka Biong Deng, sammen med en representant for norske UD kontakt med SSB og ba om støtte til å bygge opp et statistikkontor i den sørlige delen av Sudan. SSB syntes det var en spennende faglig utfordring og svarte med glede positivt til et slikt samarbeid. Dr. Deng var både medlem av forhandlingsdelegasjonen for det sørlige Sudan og leder for landets statistikkontor.

Dermed ble grunnlaget lagt for at SSB nå i 10 år har samarbeidet først med South Sudan Commission for Census, Survey and Evaluation (SSCCSE) fram til selvstendigheten i 2011 og deretter med National Bureau of South Sudan (NBS).

Siden den gangen har vi samarbeidet med SSCCSE og NBS på en lang rekke områder, først med planlegging og gjennomføring av folketellingen i 2008, deretter med økonomisk statistikk, survey-basert sosialstatistikk, landbruksstatistikk og ikke minst den generelle oppbyggingen av statistikkkontoret.

Lederen for SSCCSE var svært stolt da han på et besøk til Norge i 2007 kunne overrekke oss 10 kopier av deres første publikasjon "Inflationary Trends in Southern Sudan" datert september 2007. Siden har de publisert en lang rekke publikasjoner fra en liten pamflett om nøkkelindikatorer til statistiske årbøker og ikke minst rapporten fra sinn første folketelling i 2008.

I 2013 trappet vi noe ned på innsatsen og fokuserte på å assistere i gjennomføringen og rapporteringen av Welfare Monitoring Survey 2012 og kvalitetssikringen av landets konsumprisindeks.

Dessverre må man vel kunne si at landets politikere ikke har håndtert utfordringene like bra som landets statistikere, og i desember 2013 brøt det ut uroligheter som etterhvert utviklet seg til en borgerkrig, noe som har fått konsekvenser for samarbeidet om utvikling av statistikk.

FAKTA

Prosjekt	Institusjonssamarbeid: Bridging av reassessment activities
Partner	National Bureau of Statistics
Regnskap 2015	I 500 000 NOK
Donor	Utenriksdepartementet
Tidsperiode	Oppstart i 2006, nåværende fase fra 2012 og inneværende runde fra august 2015
Formål	Bygge opp kapasitet til det nasjonale statistikkontoret, fokus på å sikre kvalitet og kompetanse for konsumprisindeks og assistanse for publisering av husholdssurveyen Welfare Monitoring Survey 2012.
Stikkord	Kapasitetsbygging, økonomisk statistikk, konsumprisindeks, sosialstatistikk, husholdssurvey

Resultater i 2015

- ✓ **Kvalitetssikring av konsumprisindeksen**
- ✓ **Produksjon av tabellene for tabellrapporten WMS 2012**

Institusjonelt statistikksamarbeid

Grunnet den vanskelige sikkerhetssituasjonen har samarbeidet med NBS i 2015 bare hatt et begrenset siktemål om å avslutte denne fasen av samarbeidet og å avrunde med å bidra til å sikre kvaliteten av landets konsumprisindeks og å publisere tabellrapporten fra Welfare Monitoring Survey 2012.

Konsumprisindeks basert på data fra to byer

På grunn av urolighetene i landet ble konsumprisindeksarbeidet begrenset til to byer, hovedstaden Juba og Wau. Vi diskuterte muligheten av å starte opp arbeidet i en tredje by, men pga en svært anstrengt økonomi viste det seg at NBS slett ikke fikk utbetalt de budsjetterte driftsutgiftene til det nødvendige feltarbeidet og overføringen av innsamlete prisopplysninger fra Way til Juba. Dermed har hovedfokus vært lagt på Juba i 2015.

SSB var gledelig overrasket over hvordan NBS-ansatte hadde taklet faglige utfordringer gjennom 2014 og 2015. Dermed hadde også ekspertene fra SSB et solid grunnlag for en gjennomgang og kvalitetssikring av dagens rutiner. Dessverre kunne vi ikke bidra til å sikre budsjettet for prisinnsamlingen, men derimot til den ønskete faglige videreutdanningen av medarbeiderne i NBS. Vi har avtalt et siste besøk i 2016 for en gjennomgang og konsolidering av dette arbeidet. Da skulle grunnlaget være lagt for en utvidelse av feltarbeidet og konsumprisindeksen til flere byer så snart budsjettet tillater være lagt.

Publisering av husholdsundersøkelsen i 2012

Husholdsundersøkelsen WMS 2012 var planlagt ferdigstilt i 2014 og NBS-ansatte hadde lagt ned et stort arbeid med å ferdigstille revisjonen av innsamlete data, men hadde ikke kommet igjennom produksjonen av statistiske tabeller og rapportering. SSB fokuserte derfor i 2015 også på et oppfriskningskurs i statistisk databehandling med SPSS og produksjon av en tabellrapport. Igjen var SSB svært fornøyd over å kunne konstatere at NBS har medarbeidere som holder kompetansen ved like. Vårt fokus var da på å lære opp noe flere medarbeidere samt å lære opp de beste medarbeiderne til å håndtere mer krevende oppgaver i programmeringen av sammensatte variable. I tillegg har vi assistert i ferdigstillingen av tabellrapporten. Det gjenstår noe arbeid i 2016, men da regner vi med å ha rapporten fra WMS 2012 klar.

NBS har ytret ønske om videre samarbeid og bistand, både innenfor økonomisk statistikk og sosialstatistikk, men det vil kreve en ny fase eller avtale om samarbeid.

Utfordringer

På fagsiden har vi sett positive utviklingstrekk i 2015, men et videre arbeid og et mulig norsk engasjement på statistikkens side i Sør-Sudan vil avhenge av utviklingen i sikkerhetssituasjonen i landet.

Sør-Sudan

Sør-Sudan: Makroøkonomi

Norge har lenge bidratt med bistand til Sudan og var en viktig part i forhandlingene som førte fram til fredsavtalen i 2005. Dette har siden blitt fulgt opp med faglig og økonomisk støtte. Samarbeidet mellom SSB og daværende Southern Sudan Commission for Census, Statistics and Evaluation startet i 2006, hvor SSB var involvert i å bygge opp institusjonen fra bunnen av.

Etter forespørsel fra UD i Norge i 2010 om SSB kunne organisere et samarbeid med formål å utvikle kompetanse i makroøkonomisk analyse og finanspolitikk, ble samarbeidet utvidet til å omfatte finansdepartementet i Sør-Sudan (MoFEP). SSB har bred erfaring med institusjonssamarbeid i utviklingsland og har kompetanse innenfor makroøkonomisk analyse og politikkrådgivning. SSB vurderte dette som en naturlig utvidelse av eksisterende samarbeid.

Siden mars 2011 har SSB hatt langtidsrådgiver i MoFEP som har bidratt med å etablere prosjektet samt å bistå med forberedelser til folkeavstemningen om uavhengighet fra Sudan i 2011. En annen sentral oppgave i den første tiden var å bidra på relevante områder i utarbeidelsen av Utviklingsplanene som ble ferdigstilt i august 2011. Mer langsiktige utviklingsoppgaver har også blitt påbegynt, som for eksempel tilrettelegging av data og oppstart av arbeidet med å utvikle et makroøkonomisk rammeverk.

Utvikling av en enkel makromodell begynte i 2013. Arbeidet har blitt godt mottatt, og det er stort lokalt eierskap, noe som ble ytterligere forsterket av et kurs i bruk av modellen i Oslo i mai 2015. Der fikk SSBs eksperter og MoFEPs modellgruppe fire dager med opplæring hvor vi gikk gjennom det teoretiske grunnlaget for modellen og dens virkemåte. Vi gikk gjennom rutiner for å oppdatere og vedlikeholde modellen og dens database, og vi brukte modellen til å lage prognoser og scenario-analyser.

FAKTA

Prosjekt	Institusjonssamarbeid
Partner	Ministry of Finance and Economic Planning (MoFEP)
Regnskap 2015	3 850 000 NOK
Donor	Utenriksdepartementet
Tidsperiode	Oppstart i 2010. Inneværende prosjekt fra juli 2015 - til juni 2016
Formål	Utvikle bærekraftig kapasitet i finansdepartementet for god makroøkonomisk styring og strategisk finanspolitikk.
Stikkord	Makroøkonomi, økonomisk politikk, olje, offentlig budsjett, modell, kapasitetsbygging

Bruk av modellen har blitt en del av utarbeidelsen av statsbudsjettet og således har det vært viktig for modellgruppen å samarbeide med budsjettavdelingen i MoFEP. Ved flere anledninger i 2015, blant annet ved kurset i Oslo, har budsjettavdelingen vært representert.

En prioritert oppgave for prosjektet har vært å publisere utviklingen i sentrale økonomiske størrelser. I begynnelsen ble det laget noen «ark» som ble distribuert, men i 2015 ble dette samlet i en kvartalsrapport som trykkes og publiseres. De to publikasjonene som hittil er laget har blitt svært godt mottatt.

Resultater i 2015

✓ **MoFEP har fått større eierskap til makromodellen**

✓ **Budsjettavdelingen deltar på makromodellsamlinger**

✓ **Kvartalsrapporter lages, trykkes og publiseres**

I 2016 vil vi legge vekt på datakvaliteten som brukes i makromodellen og for andre analyser.

Kombinasjonen med langtidsrådgiver med lang erfaring fra finansdepartementet i Norge, kunnskap i å lage makromodeller fra SSB, partnere i MoFEP med tid og vilje til å lære, samt økonomiske midler fra norsk UD har så langt gitt gode resultater.

Den vanskelige situasjonen i Sør-Sudan

Situasjonen i Sør Sudan er svært krevende. I tillegg til konflikten som blusset opp i desember 2013 er landet rammet som følge av fallet i oljeprisen.

Oljeinntektene til regjeringen i Sør-Sudan var tiltenkt en sentral rolle i oppbyggingen av landet.

Selv etter Sør Sudans uavhengighet fra Sudan er oljesektorene fremdeles knyttet sammen. Sør-Sudan er avhengig av å transportere oljen gjennom Sudan til Rødehavet. Uenighet om avgiftene for å bruke rørledningene førte til at Sør-Sudan stanset all oljeproduksjon i januar 2012. Etter 15 måneder kom partene til enighet og oljeproduksjonen startet opp igjen.

"We can not any longer rely on high oil revenues."
- Philip Boldit, Director General MoFEP

Den interne konflikten som brøt ut i desember 2013 har også ført til lavere oljeinntekter gjennom redusert produksjon. Mye av inntektene går til våpen og som lønn til soldatene.

I tillegg til det som er nevnt over har fallet i oljeprisen bidratt ytterligere til en svært vanskelig økonomisk situasjon i Sør-Sudan. Til tross for denne situasjonen ser MoFEP på samarbeidet med SSB som nyttig og viktig å ønske å videreføre det.

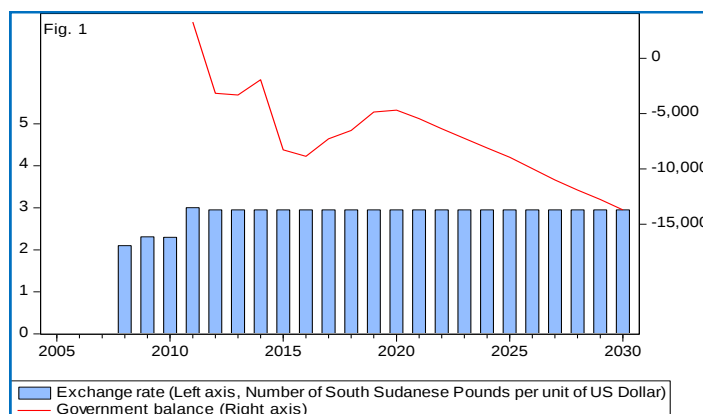
Robin Choudhury fra SSB holder kurs i bruk av makroøkonomiske modeller i Juba, Sør-Sudan. Foto: Richard Efil Simpicio, MoFEP.

Analyse av valutakursen i Sør-Sudan

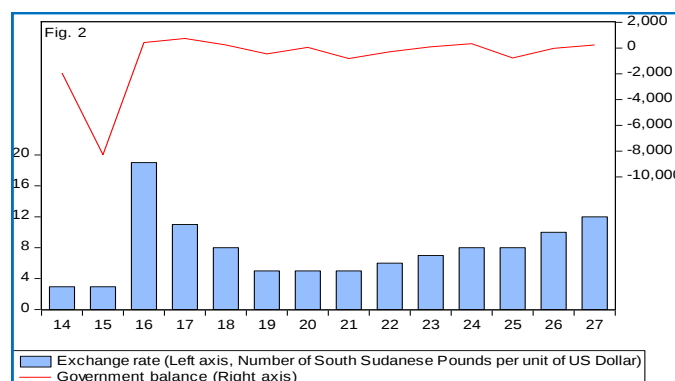
Sør-Sudan sliter med svekkelse av valutakursen og et voksende parallelt marked for kjøp og salg av valuta. Vi har brukt vår enkle makromodell for å analysere virkningen av en overgang fra dagens system med parallelle vekslingskurser til et system med flytende valutakurs.

Utgangspunktet har vært MoFEP's baseline scenario frem til 2030. Vi ønsket å finne ut hvordan en flytende valutakursen ville utvikle seg fremover, hvordan sentrale størrelser som priser, kjøpekraft og offentlige finanser påvirkes. I Figur 1 under ser vi prosjekterte anslag på offentlig budsjettbalanse gitt gjeldende fastkursregime.

Det ligger an til store underskudd både i 2015 og i 2016. Videre forventes det en gradvis reduksjon i underskuddene frem til 2020, hovedsakelig på grunn av økt oljeproduksjon men de vil likevel være rundt 5 milliarder SSP per år. På grunn av reduserte oljereserver antar vi at

underskuddene vokser igjen etter 2020. I Figur 2 ser vi prognoser der valutakursen flyter og bidrar til balanse i offentlig budsjett. Vi ser at i

2016 vil kursen måtte øke til 19, mens gjennomsnittlig kurs på svartebørsen er rundt 13. Vi ser dog at kursen vil falle og stabilisere seg på rundt 5 SSP per USD i perioden 2018—21, for så å stige igjen.

Uganda

Statistikksamarbeid knyttet til oljesektoren

Det norske olje for utviklingsprogrammet (OfU) har i over ti år samarbeidet med myndighetene i Uganda. I 2014 ble et nytt treårig OfU program signert og arbeidet startet opp i 2015. Under finanspillaren i denne avtalen inngår et samarbeid mellom Uganda Bureau of Statistics (UBOS) og Statistisk sentralbyrå.

Prosjektets hovedmål

Prosjektets hovedmål er at UBOS i større grad skal kunne produsere og publisere oljerelatert statistikk. For å nå dette målet fokuserer prosjektet på fire hovedområder:

- Oljeinvesteringsstatistikk,
- Detaljering av nasjonalregnskap for petroleumsvirksomhet,
- Foretaksregister for oljesektoren
- Generell institusjonsbygging for å støtte opp om de tre andre.

UBOS og SSB har i 2015 blitt enige om en avtale som regulerer samarbeidet mellom de to institusjonene i Olje for utvikling programmet. I tillegg er et prosjektdokument, samt detaljerte planer for delprosjektene blitt utviklet i samarbeid. Her dokumenteres den daglige driften av prosjektet.

Grundig kartlegging

I 2015 har hovedfokuset i prosjektet vært på oljeinvesteringsstatistikk samt utvikling av samarbeid

FAKTA

Prosjekt	Statistikk-komponent i Olje for Utvikling (OfU) i Uganda
Partner	Uganda Bureau of Statistics (UBOS)
Regnskap 2015	1 475 000 NOK
Donor	NORAD, Olje for Utvikling
Tidsperiode	2015-2017
Formål	Uganda Bureau of Statistics er bedre forberedt på å produsere og publisere oljestatistikk. Dette vil igjen bidra til bedre nasjonal planlegging og politikkutforming samt transparens i petroleumssektoren.
Stikkord	Oljeinvesteringsstatistikk, nasjonalregnskap, foretaksregister

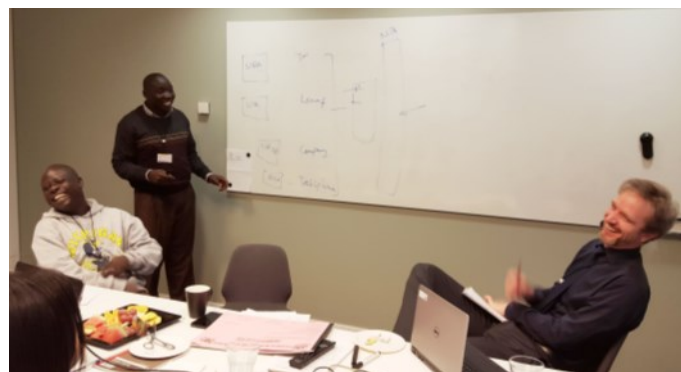
mellom ugandiske institusjoner med mål om å utvikle et bedriftsregister.

Det ble i juni gjennomført en kartleggingstur til Uganda for å legge planer for utvikling av oljeinvesteringsstatistikk. Resultatet av denne turen var blant annet en kartleggingsrapport, ført i pennen av UBOS, som dokumenterer forhold rundt investeringsstatistikk i Uganda: hvordan sektoren fungerer, hvem de viktigste aktøren er og hva som samles inn av informasjon i dag.

Nytt skjema for innrapportering av investeringer

Et førsteutkast til spørreskjema for investeringsstatistikk ble utviklet i 2015 og er klart til testing og deretter en første datainnsamling.

Seksjon for nasjonalregnskap bidro i dette arbeidet med å

Det kan være gøy å designe foretaksregister: Fra venstre William Anguyo og Paul Okudi fra UBOS og John Åge Haugen fra SSB.

sikre at spørreskjemaet også dekket nasjonalregnskapet sine behov. Så snart det data på oljeinvesteringer er samlet inn, vil det i 2016 fokuseres på hvordan disse best kan tas inn i nasjonalregnskapet.

Ønske om økt samarbeid mellom institusjoner

På et generelt plan er det gunstig for statistikkutvikling

med godt samarbeid mellom institusjoner i et land. Derfor vektlegger prosjektet en slik tilnærming. Et av prosjektmålene

Resultater i 2015

✓ Samarbeidsavtale signert

✓ Spørreskjema til for innsamling av data til

oljeinvesteringsstatistikk klar til testing

✓ Kapasitetsbygging

er at nye avtaler inngås der det mangler og at eksisterende avtaler evalueres i forhold til om de dekker dagens behov. I løpet av året har derfor UBOS hatt flere møter med sine samarbeidsinstitusjoner og diskutert deling av data og andre former for samarbeid. SSB deltok på flere av disse møtene (blant annet med Uganda Revenue Authority, Ministry of Energy and Mineral Development, Uganda Investment Authority og Uganda Registration Service Bureau), og formidlet hvordan samarbeid er organisert i Norge samt fordelene med det.

For utviklingen av et bedriftsregister er samarbeid et viktig element for å kunne benytte seg av allerede eksisterende informasjon. I 2015 har institusjoner med relevant data

blitt dokumentert i en karleggingsrapport fra UBOS. I tillegg til mulige kilder, spesifiseres det også hvilke variable de forskjellige registrene har. Denne dokumentasjonen vil være viktig for utarbeidelse av et statistisk bedriftsregister.

Bedret beslutningsgrunnlag

Til sammen vil disse fire komponentene gi Uganda betraktelig mer informasjon om sin oljevirkosomhet. Denne informasjonen kan brukes som grunnlag for utforming av politikk og er viktig for statsbudsjettet og utforming av makroøkonomiske modeller. Den vil også bidra til mer tilgjengelig informasjon til interessenter og befolkningen generelt om aktiviteten i Ugandas oljesektor. Målet er at økt tilgang av informasjon både skal fremme transparens i en sektor som involverer store verdier, og ikke minst god forvaltning av ressursene som oljen representerer.

Utfordringer

Å jobbe sammen på tvers av organisasjoner, spesielt når det handler om å dele viktig informasjon, kan være utfordrende. Det handler ofte om ulike interesser, og at institusjoner har ulike prioriteringer. I Uganda har vi så langt inntrykk av at UBOS har en stilling som muliggjør tilgang til data fra andre offentlige institusjoner. Det er likevel en del utfordringer knyttet til å koble sammen data fra forskjellige kilder på grunn av at en innarbeidet felles koblingsnøkkel ikke eksisterer (f.eks. org.nummer). Både avtaler om datadeling og det praktiske arbeidet med å forbedre registeret vil derfor være en utfordrende oppgave i årene som kommer.

Hvorfor oljeinvesteringsstatistikk?

Oljeproduksjon starter med oljeinvesteringer. Dette dreier seg om alt fra seismiske undersøkelser til prøveboring. Betydelige summer investeres i et lands oljesektor før produksjonen kommer i gang. kartlegging av olje og gass investeringer er derfor viktig for å ha god oversikt over er lands økonomi.

I Norge er oljeinvesteringsstatistikken en etterspurt statistikk som ofte får mye oppmerksomhet når den publiseres. Statistikken dekker både utførte og estimerte investeringer, noe som betyr at den sier noe om faktisk aktivitet og om oljesektorens forventninger til fremtidig oljeaktivitet. De siste årene har det publiserte beløpet på årlig investeringer i norsk oljesektor vært på omtrent 200 milliarder årlig. Dette er et stort beløp som også bør fanges opp i nasjonalregnskapet og makroøkonomis-

ke modeller.

Det er dette som er bakgrunnen for hvorfor Uganda ønsker å utvikle statistikk på oljeinvesteringer. I dag foregår det ikke oljeproduksjon i landet og for å fange opp aktiviteten i oljesektoren er det ønskelig med statistikk som sier noe om hvor mye som investeres i sektoren. Derfor har det, som en del av Olje for utvikling prosjektet i Uganda, vært et hovedmål å arbeide mot publisering av statistikk på investeringer. Om alt går som forventet, vil disse tallene kunne publiseres i løpet av 2017.

Zambia

Bedre kvalitet på kobberproduksjonsdata

Samarbeidet er del av et større prosjekt med navn Mineral Value Chain Monitoring Project (MVCMP). Målet er å utvikle prosedyrer og systemer som bidrar til bedre og mer effektiv offentlig styring i Zambia. Initiativet til MVCMP kom fra zambiske myndigheter, mer konkret fra Finansdepartementet, mens Zambian Revenue Authority (ZRA) fikk sekretariatsansvaret for prosjektet.

En viktig faktor for et transparent styresett er gode og sammenliknbare data fra kobbergruvene. Siden SSB har erfaring med innsamling av data og utvikling av systemer for kvalitetskontroll, ble vi bedt om å støtte zambiske myndigheter i etableringen av et nytt datainnsamlings og verifiseringssystem. Dette skal sikre tilstrekkelig datakvalitet og at de ulike offentlige aktørene har tilgang til den samme informasjonen.

Rammeverk utviklet

I 2014 ble det utviklet et rammeverk for systemet for datainnsamling og verifisering av kobberdata. Løsningen har fått navnet 'MOSES'. I 2015 har de seks arbeidsgruppene, som har ansvar for utvikling av ulike deler av systemet, arbeidet med å forbedre systemdesign og utvikling av de tekniske kravspesifikasjonene som er nødvendig for å legge til rette for IT programmering av systemet.

Løsningen er basert på data fra syv ulike kilder (se puslespillet). Målet med å integrere disse datakildene er å sikre at produktenes spesifisering og mengde samsvarer. Et viktig eksempel på dette er at verdiene som rapporteres inn fra kobbergruvene stemmer overens med brovektdata fra veimyndigheter og import/eksportdata fra tollmyndighetene.

FAKTA

Prosjekt	Institusjonssamarbeid
Sentrale partnere	Zambian Revenue Authority (ZRA) Ministry of Mines and Development (MMMD) Central Statistical Office (CSO)
Regnskap 2015	3 500 000 NOK
Donor	UD ved ambassaden i Lusaka
Tidsperiode	2013 - 2016
Formål	Å etablere et datainnsamlings og –verifiseringssystem for kobberproduksjon fra metallgruvene i Zambia. Målet er at systemet produserer data av god kvalitet og dermed avslutte en langvarig nasjonal uenighet om hvor mye kobber (og andre metaller) som blir produsert og eksportert.
Stikkord	Register, økonomisk statistikk,

I tråd med rammeverket, ble en prototype for månedlig online produkt rapportering fra gruvene utviklet i 2015. Målet med denne var å illustrere hvordan data kan samles inn elektronisk.

Analyse av import- og eksportdata ble startet i 2014. Resultatene førte til en anbefaling om hvordan offentlig statistikk kan forbedres på dette området.

Utstyr på plass

Figuren illustrerer

de ulike kildene til data som skal kobles sammen for å få omforente data for kobberproduksjonen. De involverte aktørene er: Road Development Authority (RDA), Ministry of Mines and Mineral Development (MMMD), Zambian Bureau of Standards (ZABS), Zambian Revenue Authority (ZRA), Geological Survey Department of the MMMD (GSD), Patents and Company

En viktig del av verifisering av metallinnholdet og bruk av korrekte produktkoder er også i ferd med å etableres i form av uavhengige laboratoriers utvalgtesting.

Mye tid ble brukt på å spesifisere hvilket laboratorieutstyr som var nødvendig og skulle kjøpes inn. Utstyr til de tre laboratoriene ble installert på slutten av året og vil taes i bruk i 2016. I tillegg har to IT serversystem blitt kjøpt inn og installert.

Utfordringer

Prosjektet er kraftig forsinket i forhold til opprinnelig plan. En viktig grunn til dette er at det er uoverensstemtheter mellom to av de viktigste zambiske aktørene (MMMD and ZRA) knyttet til ansvarsfordeling og tekniske løsninger.

Fra norsk side er det en hovedprioritet å nå en felles forståelse for arbeidsfordeling både mellom zambiske aktører og de ulike donorene involvert. Et neste skritt vil være å få prosjektet over i en mer praktiske retning der testdata samles inn og analyseres. I denne prosessen vil også lokal deltakelse og samarbeid være en nøkkelfaktor for å lykkes.

Resultater i 2015

✓ En forbedret beskrivelse av datainnsamlingssystemet

✓ Laboratorieutstyr og serversystemer er på plass

Hvem skal rapportere på hva i Zambias kobberindustri?

Hvem rapporterer?

Når man skal lage statistikk begynner det helt enkelt med at noen rapporterer noe. Den enheten som typisk rapporterer i økonomisk statistikk er ofte et selskap. Men når man jobber med utvinning av naturressurser kommer andre enheter inn i bildet. Lisens og konsesjoner er sentralt og det er et annet lovverk enn regnskapsloven som ofte bestemmer over rapporteringer. For å lage statistikk om Zambias kobberproduksjon virket det derfor i første omgang innlysende at «noen» skulle være gruveselskapene men til slutt fant vi ut at det er Gruveloven som må brukes for hjemmel for innhenting av opplysninger. Og det er lisensens innehaver som er rapporteringsenheten. En lisens definerer et bestemt område og vil typisk gi innehaveren bestemte rettigheter – slik som utforskning, utvinning og/eller prosessering. Lisensene kan selges, kjøpes og være eid av mer enn et konsern og det endres over tid. Å holde orden over 'hvem' som skal rapportere er ikke så lett som vi trodde i begynnelsen.

Hva rapporteres?

Neste steg var å finne ut hva dette noe er. I Zambia skal de som eier en lisens månedlig rapportere kobberproduksjonen til Gruveministeriet. En gjennomgang viste at hver lisenseier har sin egen tolkning av hva som skal rapporteres, noe som har ført til stor variasjon. Derfor ble det opprettet en arbeidsgruppe med folk fra forskjellige ministerier som skulle diskutere hvilke produkter som kommer ut av hvert steg i produksjonen og hva som ble importert og eksportert. Det ble bestemt å bruke den internasjonale standarden Harmonised System (HS) som utgangspunkt for en egen produktliste tilpasset de produktene som er relevante i Zambias gruveindustri. HS-koder brukes internasjonalt til toll- og handelsstatistikk. De er satt opp slik at de enkelt kan tilpasses nasjonale behov samtidig som man på aggregert nivå får tall som er internasjonalt sammenlignbare. Ved å innføre disse standardene skal rapporteringen også bli mer standardisert – som på sikt vil føre til bedre datakvalitet. Produktlisten for gruve og metallindustrien i Zambia er fortsatt på utviklingsstadiet, men den er allerede integrert i testversjonen av et system for elektronisk rapportering.

VITAL STATISTICS

Mal for Vital Statistics Report

Registrering av viktige livshendelser slik som fødsler og dødsfall, og statistikk basert på dette har fått økt internasjonal oppmerksomhet de siste årene.

Samtidig er det mange land som mangler erfaring med både å samle inn og bearbeide tallene, samt å publisere disse. SSB ble derfor bedt om å lage en mal for hvordan denne statistikken kan rapporteres.

”Det finnes mye teknisk materiale om vital statistics, men det er vanskelig for landene å orientere seg uten en mer brukervennlig mal”

I tillegg til å foreslå et oppsett for tekst, tabeller og figurer, inneholder den også mye praktisk informasjon knyttet til arbeidet. Blant annet understrekes nytten av å samarbeide og malen ble bestilt av Afrika og Asias regionale FN organisasjoner og har blitt

FAKTA

Prosjekt:	Civil registration and vital statistics (CRVS) /Befolknings-registrering og befolkningsstatistikk
Partner	UNECA, UNESCAP, WHO
Regnskap 2015	250 000 kroner
Donor	Egenfinansiert
Tidsperiode	2015
Formål	Forbedret kunnskap om fødsler og dødsfall fra det offentlige registreringssystemet.
Stikkord	Vital statistics/Befolkningsstatistikk

utviklet med innspill fra disse, samt representanter fra noen utvalgte land. Den vil nå presenteres for ministtermøtene i disse to regionene og antakelig bli anerkjent som en offisiell mal for produksjon av vital statistikk. SSB har utover dette arbeidet med å se på muligheten for å starte prosjektsamarbeid om CRVS i noen utvalgte land.

Hvorfor registrere befolkningen?

Fødselsregistrering er en menneskerett og gir befolkningen i et land rettigheter til offentlige tjenester. Dette er den viktigste grunnen til å registrere befolkningen.

Men god registerinformasjon er også et meget nyttig verktøy for myndighetene i samfunnsplanlegging. Fødselsrater i en region kan gi en indikasjon på hvor mange barn som skal få vaksiner.

Samtidig er det ikke mange land i verden som kan si at de har et godt fungerende system for folkeregistrering.

Folketellinger kan til en viss grad dekke behovet for informasjon, men blir fort utdaterte da de kun gjennomføres hvert 10 år. Utvalgsundersøkelser gjennomføres oftere, men kan sjelden gi informasjon på lavere regionale nivåer

Norge og SSB var blant de første til å utvikle gode registersystemer og er i dag et av svært få land i verden der folketellingen gjennomføres basert på registerinformasjon.

SSB har også erfaring i å bistå land med dette arbeidet og har, med støt-

te fra Norad, vært aktiv i internasjonale diskusjoner på dette området. I tillegg til vital statistics malen, har vi også publisert et dokument som gir en oversikt over situasjonen i mange land i dag og mulige tiltak for forbedringer, spesielt innenfor statistikk.

Det er en menneskerett å bli registrert ved fødsel. Ved å bli registrert, anerkjenner staten at personen har rett til beskyttelse og offentlige tjenester, slik som helse og utdanning.

Model Disability Survey

FAKTA

Prosjekt:	Testing av model disability survey (MDS)
Partner	Verdens helseorganisasjon (WHO)
Regnskap 2015	1 400 000 NOK
Donor	Norad
Tidsperiode	2015
Formål	Å teste en ny undersøkelse om funksjonsevne og dermed bidra til økt kvalitet på data som samles inn
Stikkord	Funksjonsevne, spørreskjemadesign, kognitiv analyse, CAPI

Resultater i 2015

- ✓ **Pilot i Malawi gjennomført**
- ✓ **Sluttrapport med anbefalinger om forbedringer levert WHO.**
- ✓ **WHO har gjort endringer i skjema basert på SSBs anbefalinger**

Testing av spørreskjema

SSB har siden 2013 bistått WHO i å teste en ny undersøkelse om funksjonsevne i befolkningen som skal være sammenliknbar mellom land. Per i dag viser resultatene ofte at utviklingsland kun har under 5 prosent funksjonshemmede, mens andelen ligger på mellom 10 og 20 prosent i utviklede land. Det er også et mål om å fange opp effekten av støtte og hjelpemidler tilgjengelig på funksjonsevnen.

SSBs rolle har vært å gi råd til spørreskjemadesign, samt å teste skjema og spørsmål i dette gjennom en eksperterevaluering, 3 runder med kognitiv testing og to piloter ulike land. Det er også utviklet en elektronisk versjon av skjema.

Arbeidet har bidratt til bedre beslutningsgrunnlag for videreutvikling og forbedring av skjema.

Pilot i Malawi

Som siste ledd i feltarbeid og testing, ble det i 2015 gjennomført en pilot eller pretest av skjemaet i Malawi. Det elektroniske spørreskjemaet SSB hadde utviklet for MDS på Android nettbrett ble samtidig testet for første gang. Dette var andre gang noensinne at SSB brukte nettbrett til data-

innsamling i et samarbeidsland (Den første gangen var 3-4 måneder tidligere i samme land i Welfare Monitoring Survey (WMS)). Grunnen til at verktøyet ikke har blitt tatt i bruk tidligere er at prisen på nettbrett nå har sunket til en forsvarlig pris og fordi det nå finnes spørreskjema-software som både er enkel å sette seg inn i, men samtidig fleksibel nok til å programmere komplekse spørreskjemaer (CSPRO utviklet av US Census Bureau og Survey Solutions av Verdensbanken).

Totalt ble 450 husholdninger intervjuert 400 tilfeldig utvalgte, og 50 strategisk utvalgte personer med nedsatt funksjonsevne for å sikre at skjemaet fungerer for alle uavhengig av funksjonsnivå. Intervjuperioden gikk over 12 arbeidsdager hvorav de første tre dagene ble brukt til opplæring av 20 intervjuere.

Gode erfaringer med elektronisk verktøy

Erfaringene med det elektroniske verktøyet var svært gode. Intervjuerne var veldig fornøyd med å bruke nettbrett heller enn papirskjema da de opplevde det som en vesentlig forenkling av feltarbeidsadministreringen. Datakvaliteten ble naturligvis mye bedre siden systemet kan sjekke dataene og gi tilbakemelding ved eventuelle feil der og da.

Fra det nasjonale statistikkontorets ståsted innebar MDS-piloten datafangst på en langt mer ressurseffektiv måte enn vanlig, ettersom for eksempel punching av data ikke var nødvendig, heller ikke problemer med forsinkelse av feltarbeidet grunnet manglende feltforsyninger av papirskjemaer. For prosjektplanleggerne innebar elektronisk MDS-pilot rask tilgang til data, derigjennom mulighet for fortløpende overvåking og evaluering av datafangsten.

Dataene hadde også tilstrekkelig kvalitet til å gjøre gode analyser av spørreskjemaet og anbefale forbedringer.

Sluttrapport med klare anbefalinger

Piloten i Malawi var siste ledd av arbeidet i prosjektet. Resultatene fra de ulike undersøkelsene ble derfor analysert og oppsummert i en sluttrapport. Rapporten pekte på områder der WHO allerede har gjort forbedringer i skjema, men tydeliggjorde også at det fremdeles er en del utfordringer det må tas tak i. Slik det ser ut, vil SSB ikke være involvert i det videre arbeidet, men tilbakemeldingene vil diskuteres med WHO, Norad og norske interesseorganisasjoner for funksjonshemmede i 2016.

Utfordringer

SSB har kun vært en av flere involverte i arbeidet med testing og samkjøring av interesser og resultater har vært en utfordring. Det blir spennende å følge den videre utviklingen frem mot implementering.

Hvordan blir spørsmål forstått av intervjuobjektene?

Testing av skjema før en undersøkelse gjennomføres er noe som ofte blir undervurdert og dette oppdages ofte først når data er innsamlet og det viser seg at kvaliteten på data er dårlig. Da er det som regel for sent å gjøre noe med.

En mulig tilnærming for å få mer kunnskap om hvordan spørsmål og svaralternativer blir forstått er kognitiv intervjuing. Det gjennomføres ved å stille intervjuobjektet oppfølgingsspørsmål etter at han eller hun har svart på spørsmålet. Typiske spørsmål er hvordan personen tenkte før svaret ble gitt og forståelse av enkeltord eller utrykk i spørsmålet.

To eksempler fra MDS

SSB gjennomførte kognitiv testing av MDS spørreskjemaet i Kambodsja og Malawi. Nedenfor har vi gjengitt to spørsmål fra undersøkelsen og gitt en oppsummering av hvordan respondentene forsto spørsmålene:

- Hvor stort problem er det å spise?

Målet er å få svar på om personen har redusert funksjonsevne og dermed ikke kan spise selv. I Malawi var det dog mange som ikke hadde fysiske problemer med å få i seg maten, men som likevel svarte ja på spørsmålet fordi

de var så fattige at de ikke fikk nok mat.

Løsningen WHO valgte var å legge til en forklarende setning om at man skulle huske å korrigere for menneskelige og andre hjelpemidler, samt medisiner.

- Er det ting som gjør det enklere for deg på skolen slik som ekstra tid på eksamen eller tilpassede klasserom?

Her og i liknende spørsmål var det mange som i stedet fokuserte på utfordringen med å komme seg til skole eller andre tjenester fordi det finnes lite tilpassede transportmidler. Mange eksempler gitt var også tilpasset hverdagen i et utviklet land og var dermed ikke noe respondentene kunne forholde seg til.

I dette tilfellet valgte WHO å legge til et spørsmål der det ble gitt alternativer for mulige hjelpemidler.

Risiko for feilaktige resultater

Selv med endringene er det en risiko for at spørsmålene blir feil forstått og at data ikke blir fullt ut brukbare eller vanskelige å sammenlikne mellom land. Testing bidrar likevel til å redusere sjansen og å tydeliggjøre viktige problemstillinger for de som utvikler skjema og analyserer dataene.

Flyktningstatistikk

SSB arrangerte internasjonal konferanse om flyktningstatistikk

Behovet for bedre flyktningestatistikk har blitt aktualisert gjennom dagens flyktningkrise. Mangelen på felles internasjonale retningslinjer for statistikk over flyktninger, fikk SSB, sammen med UNHCR, til å fremme forslag i FNs statistikk-kommisjon om å arrangere en internasjonal konferanse om temaet.

Konferansen ble avholdt i oktober i Antalya, Tyrkia - det landet i verden som huser flest flyktninger. Det tyrkiske statistikkkontoret Turkstat, var arrangør av konferansen, sammen med SSB, Eurostat, EFTAs statistikkontor og UNHCR. Konferansen hadde som siktemål å få til en bedre samordning av metoder og tall på flyktningefeltet mellom nasjonale statistikkontorer, utlendingsmyndigheter og UNHCR. Assisterende direktør i Eurostat,

Mariana Kotzeva, åpnet konferansen sammen med Olav Ljones fra SSB. Ljones skisserte i sin hovedinnledning de sentrale utfordringene på flyktningestatistikkfeltet, og viste hvordan man kan utnytte erfaringer fra andre statistikkområder til å få til en bedre samordning av data og med det utvikle offisiell statistikk. Kotzeva viste til arbeidet med en forordning på asyl/flyktningestatistikkfeltet

FAKTA

Prosjekt:	Internasjonale anbefalinger for flyktningstatistikk
Partner	FNs Høykommissær for flyktninger UNHCR
Tidsperiode	2015 og framover
Formål	Bidrag til arbeid med å forbedre internasjonal flyktningstatistikk
Stikkord	FNs statistikk-kommisjon, FNs Høykommissær for flyktninger, Internasjonale anbefalinger

som har ledet til langt bedre og mer oppdaterte tall i Europa.

Hun trakk her fram de nordiske lands statistikkontorer som foregangsland i arbeidet med både å få tilgang til og senere utnytte administrative registre på utlendingsfeltet. En hovedkonklusjon fra konferansen var at landene ser et klart behov for å utarbeide felles anbefalinger. Dette var første gang at man har samlet fagmiljøer på internasjonalt nivå, og en diskusjon mellom de ulike aktørene på feltet ble sett på som positivt i seg selv.

55 deltakere var med på konferansen, med representanter fra Europa, Asia, Afrika og Nord og Sør-Amerika. Foto: Turkstat

- Det er et behov for å få et bedre skille mellom bestandstall/folkemengde (stock data) og strømningstall (flow). For mange land er dette i dag uklart og særlig for bestandstall finnes det ingen enhetlig internasjonal praksis. Bare et fåtall land har mulighet til å lage befolkningsregnskap (hvor også flyktninger inngår) etter norsk mønster.
- Innvandringsmyndighetenes verktøy er administrative registre, mens statistikkontorer i de fleste land må basere seg på tall fra folketellinger og utvalgsundersøkelser. I land med velutviklede registre er det behov for å få til bedre samordning med folkeregistre/sivile registre, behovet for bedre samordning gjelder også i høyeste grad land med mindre utviklede registre. Arrangørlandet Tyrkia kan tjene som et eksempel på dette. I dag bor det rundt 2 millioner flyktninger i landet, uten at disse fanges opp i den nasjonale migrasjons- eller befolkningsstatistikken.
- UNHCR er i dag hovedaktøren for å produsere de internasjonale tallene over flyktninger, men overgangen

fra nasjonale til internasjonale tall må gjøres mer åpen og enhetlig. For eksempel må også tall for flyktninger fra det palestinske området inkluderes i internasjonale flyktningestatistikk anbefalinger (disse er i dag ikke en del av UNHCRs mandat).

I alt 55 deltakere var med på konferansen, med representanter fra Europa, Asia, Afrika og Nord og Sør-Amerika. 35 av disse kom fra nasjonale statistikkontorer/innvandringsmyndigheter, øvrige var fra ulike internasjonale organisasjoner som Verdensbanken, WFP og UNICEF.

Interesserte kan lese mer på konferansens egen nettside <http://www.efta.int/seminars/refugee>.

Utfordringer

Til FNs statistikk-kommisjonen i 2016 foreligger det forslag om at det skal opprettes en ekspertgruppe hvor SSB skal være med. Gruppen skal arbeide med å utarbeide et håndbok med internasjonale anbefalinger for flyktningstatistikk.

Olav Ljones som har ledet arbeidet i SSB presenterte hovedutfordringene på flyktningstatistikk-feltet. Foto: Turkstat

Welfare Core Survey

En mal for standardiserte levekårsundersøkelser

Hovedoppgaven for et nasjonalt statistikkontor er å sørge for regelmessig og standardisert informasjon om sosial og økonomisk utvikling på et vis som gjør det mulig for myndigheter og andre å føre en faktabasert politikk og diskusjon. SSB har over de siste 20 årene samarbeidet med og støttet statistikkontorene i mange utviklingsland med et slikt arbeid gjennom å bygge opp og forbedre kapasiteten til å gjennomføre et program av regelmessige og standardiserte husholdssurveys med det klare siktemål å kunne publisere statistikk som viser trender og endringer over

FAKTA

Prosjekt:	Welfare Core Survey
Partner	Statistikk-kontorene i Angola, Malawi, Mozambique og Sør-Sudan.
Formål	Utvikle en mal for standardiserte levekårsundersøkelser
Stikkord	Levekårsundersøkelser, tusen-årsmål, FNs bærekraftsmål

Resultater 2015

* Utarbeidet mal for standardiserte levekårsundersøkelser

tid for nasjonalt prioritert statistisk informasjon. De multilaterale organisasjonenes støtte til store forskningsundersøkelser og store surveys for utvalgte sektorer ga nok solid basert statistikk til sine formål, men bidro i liten grad til å bygge opp kapasitet til å standardisere statistikk og bygge nasjonal kapasitet, til det trengs mindre omfattende survey-undersøkelser som gjennomføres regelmessig.

Vår erfaring har vært at både de nasjonale statistikkontorene og den enkelte medarbeider over årene har kunnet bygge opp stadig bedre kapasitet.

I starten var fokus mye på økonomisk statistikk, men den økte fattigdommen bygde opp et behov for sosialstatistikk. Vekst var ikke nok i seg selv, den måtte også nå de fattige. Da så Tusenårsmålene med sine delmål og indikatorer ble vedtatt av FN i 1999 og 2000 var det naturlig å fokusere på disse indikatorene, men fortsatt med tillegg av nasjonale prioriteringer.

SSB har gjennom denne perioden aktivt støttet oppbyggingen av lette, dvs mindre omfattende og mindre krevende standardiserte spørreskjemaundersøkelser i land som Angola, Malawi, Mozambique og Sør-Sudan.

Sammen med INE/Mozambique og Verdensbanken arrangerte vi en konferanse i Maputo i 2005 som oppsummerte erfaringen fra afrikanske land. Dette ga oss både et godt grunnlag for å fortsette samarbeidet med partnerland i Afrika og å innse behovet for en solid og omfattende dokumentasjon av dette arbeidet.

Underveis i dette samarbeidet har vi respondert på ønsker om å dokumentere deler av dette arbeidet med å skrive ut dokumentasjon av enkeltbiter av denne prosessen. Dermed ble det naturlig å ta arbeidet til veis ende ved å dokumentere alle steg i prosessen fra etterspørsel etter et

faktagrunnlag, gjennom utforming, planlegging, gjennomføring, prosessering, og rapportering av en spørreskjemaundersøkelse. Dette arbeidet har vi nå avsluttet og kunne i 2015 presentere rapporten *Welfare Core Survey – Guidelines for design of a core survey for a household survey system*.

Kan gi tall til FNs bærekraftsmål

Informasjon om sosial utvikling bør omfatte både folketellinger hvert tiende år og regelmessige husholdsundersøkelser i mellomliggende år. Disse bør bestå av en kjerne som gir informasjon om nasjonale utviklingsmål inklusive internasjonale anbefalinger. I perioden 2000-2015 vil det si Tusenårsmålene og fra 2016 Bærekraftsmålene/2030-agendaen. Spørsmålsutformingen bør så langt som mulig følge de viktigste prototype-surveyene, men da tilpasset nasjonale informasjonsbehov.

En slik survey-kjerne krever en god forhåndsdokumentasjon som kan gi nødvendig informasjon til både brukerne og produsentene av statistikk i form av et concept-paper. Når dette er akseptert gir det grunnlag for å utforme spørreskjema, metode og planer for feltarbeid, prosessering og rapportering.

Hovedtyngden i rapporten er nettopp den tekniske gjennomgangen av alle steg i dette arbeidet og den nødvendige dokumentasjonen er derfor inkludert som en detaljert tabelloversikt, men også appendiks-dokumenter i form av concept-paper, spørreskjema, manualer, utvalgsmetode, og kontroll-skjema. Vi tar sikte på å oppdatere rapporten når bærekraftsindikatorene er vedtatt i FN-systemet.

Form for **COUNTRY XXX Welfare Core Survey Questionnaire 2015**. The form includes sections for:

- Interview particulars:** State code, County code, Sub-county code, Enumerator.
- Regional ID codes:** Copy from listing sheet.
- Building, Dwelling and Household number in EA:** Copy from listing sheet.
- Building type code:** Copy from listing sheet.
- Urban / Rural location of household:** Urban ☐ Rural ☐.
- North and East coordinate:** Are coordinates taken? 1. Yes ☐ 2. No ☐. If yes, provide coordinates.
- Date of visit / interview started:** Day, Month, Year.
- Accept of interview:** Read out carefully and ask the respondent to accept. If accepted, mark 'Yes, accepted for start now' or 'Yes, accepted but return later'. If refused, mark 'No, refused (vacant) and interview ends in A10-16'.
- What is the name of the head of the household?** Name, Sex (Male ☐ Female ☐) Age.
- How many of the last 12 months did (NAME), the head of household, reside in the household?** 1. Less than 3 months ☐ 2. 3-6 months ☐ 3. 6 months or more ☐.
- Who is the main respondent in the household?** 1. Yes ☐ 2. No ☐. If no, provide name and age.
- Final status for the interview:** 1. Completed ☐ 2. Never completed (vacant or refusal) ☐.
- Number of forms used for this household:** Total number of forms used for this household. Of which this is the: First form filed in (i.e. with head of household information in B-C-D) ☐ Second form filed in ☐ Third form filed in ☐.
- Interviewer's signature, check mark and ID number:** Signature, Checked to the enumerator according to instructions ☐ Yes ☐ No ☐.
- Supervisor's signature, check mark and check date:** Signature, Checked to the supervisor according to instructions ☐ Yes ☐ No ☐.

Publikasjonen

Guidelines for design of a core survey for a household survey system, Reports 2015/35 Statistics Norway 2015 by Bjørn K. Getz Wold, Gunvor Iversen, Susie Jentoft, Jan Erik Kristiansen, Stein Opdahl, Per Schønning, Geir Øvensen – finansiert av egne kompetansemidler

Økt kvalitet på helsedata

FAKTA

Prosjekt:	Arbeid med å forbedre kvalitet på data fra helseinformasjonssystemer
Partner	Institutt for informatikk ved UIO, WHO, Helsedepartementet i Malawi.
Regnskap 2015	I 300 000 NOK
Donor	NORAD
Tidsperiode	2015
Formål	Forbedre kvalitet på data fra administrative helsedata med Malawi som pilotland.
Stikkord	Helseinformasjonssystemer, kvalitet, HIS, DHIS2

Bedre helsedata i Malawi

Et administrativt system for rapportering av helsedata er et av de viktigste elementene for å få informasjon om og evaluere og forbedre helsetjenestene i et land.

Selv om helsedata er viktig for å utvikle helsetjenesten, så er det i mange utviklingsland store utfordringer når det kommer til datakvalitet. Årsaken til dette er sammensatt, men dreier seg ofte om ufullstendige, unøyaktige og upresise data. Dette betyr at disse ikke kan brukes som grunnlag for beslutninger.

Kvalitetsapp

Gjennom DHIS2 (District Health Information system), blir data samlet inn på en systematisk måte i Malawi. Dette prosjektet har bidratt til utviklingen av en kvalitetsmodul til dette systemet som tar i bruk statistiske metoder

for å kontrollere og editere data. Modulen er utviklet av WHO/Institutt for informatikk, men metodene baserer seg på SSBs anbefalte praksis.

I tillegg til utvikling av selve modulen er det gjennomført opplæring i dataeditering og metoder i Malawi som et pilotland for å forbedre data i praksis. Dette innebærer også en gjennomgang av selve datainnhentingssystemet. Prosjektet har dermed bidratt til å få på plass en teknisk løsning for å forbedre data samtidig som det gjennom en praktisk tilnærming har blitt kurset i bruken av denne. Prosjektet har økt kapasiteten og kunnskap på hvordan å editere og forbedre kvaliteten på helsedata i Malawi.

Utfordringer

Prosjektet har samtidig avdekket omfattende problemstillinger i data-

kvaliteten som den utviklede kvalitetsmodulen ikke fanger opp. Dette går blant annet på mangel av en sentral ansvarlig enhet, tilfeldig datakontroll, samt lite bruk og formidling av data. SSB vil derfor bistå helseministeriet i å gjennomføre en selvevaluering. Resultatene vil forhåpentligvis føre til tiltak som øker datakvaliteten.

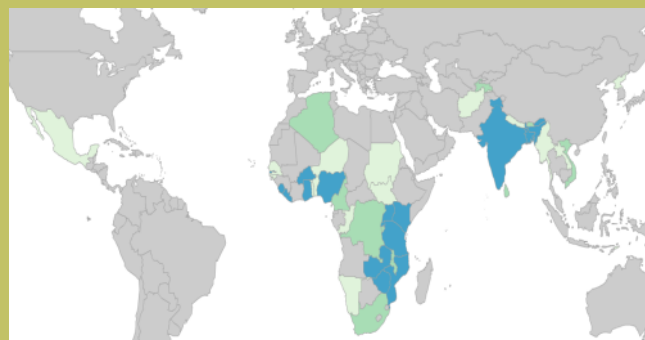
Det er store behov for å gjøre ytterligere forbedringer i systemet og SSB vil i samarbeid med WHO/Institutt for informatikk arbeide videre med dette i 2016.

Resultater i 2015

- ✓ **Kvalitetsapp installert og testet i Malawi**
- ✓ **Kapasitetsbygging i dataeditering utført**
- ✓ **Anbefalinger for generell forbedring av kvalitet på administrativ helseinformasjon gitt**

Hva er DHIS2 (District Health Information System)?

The Health Information Systems Programme (HISP) er et globalt nettverk som ble etablert og i dag styres fra Institutt for informatikk ved UIO. Nettverket har en historie som strekker seg over flere tiår. Hovedmålet til HISP er å bidra til at gode helsedata systemer i samarbeidsland som igjen bidrar til bedre styring og leveranser av helsetjenester. Hovedfokus til HISP for å få til dette har vært systemet som kalles DHIS2. Dette er et systematisk datahåndteringssystem som kort sagt tar for seg alt fra å samle inn data til å publisere data-. I 2015 ble DHIS2 brukt i 47 land. DHIS2 er "open source" og dermed gratis å bruke for alle. DHIS2 tilbyr en moderne digital løsning for organisering av helsedata.

Land som bruker DHIS2

Andre oppdragsprosjekter

Støtte til utvikling av bærekraftsmål på utdanningsfeltet

FAKTA

Partner	NORAD
Regnskap 2015	30 000 NOK
Donor	Norad
Tidsperiode	2015
Formål	Innspill til utvikling av bærekraftsmål nr 4
Stikkord	Utdanning, bærekraftsmål

I prosessen som har ledet fram til FNs bærekraftsmål ble SSB bedt av utdanningsseksjonen i Norad å gjøre en vurdering og kommentere på et foreløpig sett av indikatorer som var foreslått på utdanningsfeltet. Indikatorforslaget hadde blitt utarbeidet av en arbeidsgruppe bestående av flere av de store internasjonale institusjonene på utdanningsfeltet så som UNESCO, OECD, UNICEF og Verdensbanken – og vil danne grunnlag for det som senere blir de endelige indikatorene på feltet. Sammenlignet med indikatorene som ble brukt for tusenårsmålene har det i denne runden vært et overordnet ønske om i større grad klare å måle kvalitet og innhold på utdanningsområdet og at indikatorene skal fange opp mer av utdanningsforløpet enn bare deltakelse.

SSB utarbeidet en rapport som ga generelle kommentarer til det overordnede indikatorforslaget samt mer spesifikke kommentarer til hver av indikatorene hvor data tilgjengelighet og egnethet ble vurdert. For indikatorene ble det også gjort en vurdering av hvordan land med mindre utviklede statistikk-systemer skal kunne levere data. De nye delmålene med tilhørende indikatorer for å fange opp kvalitet ble vurdert spesielt. Rapporten ble delt med Norad i februar 2015 og inngikk som en del av Norges nasjonale respons til indikatorforslaget. I en senere runde gjorde SSB også en vurdering av hvilke utdanningsindikatorer Norge selv kan levere data på.

Praktisk kurs i miljøregnskap

FAKTA

Partner	EFTAs statistikk-kontor
Regnskap 2015	130 000 NOK
Donor	EFTAs statistikkontor
Tidsperiode	2015
Formål	Økt og praktisk kunnskap i miljøregnskap
Stikkord	Miljøregnskap

“Get your hands dirty with data” var et kurs i miljøregnskap (SEEA-CF) med spesielt fokus på å etablere energiflytsregnskaper i fysiske enheter (“Physical Energy Flow Accounts”). Kursdeltagerne var fra land i Øst-Europa, Sentral-Asia og Kaukasus, samt Mongolia. Kurset ble holdt i det hviterussiske statistikk-kontorets lokale i Minsk 20.-22. oktober 2015. EFTAs statistikk-kontor støttet kurset finansielt og elleve land deltok. Kurset ble utviklet og holdt av to av SSBs eksperter på området, Dr. Julie L. Hass og Ms. Kristine Kolshus.

Etter en kort introduksjon om miljøregnskap, ble det intrikate systemet for fysiske tilgang- og anvendelsestabeller forklart. Deltakerne fikk utdelt detaljerte energidata for sitt eget land fra IEAs database for energibalanser. I de to påfølgende dagene ble dataene analysert, diskutert og omorganisert slik at landene som deltok i kurset fikk etablert sine egne energiflytsregnskaper i fysiske enheter. Landene fikk stor innsikt i sine egne energidata, utfordringene med omregning fra balanser til regnskap og en bedre forståelse for hvordan dataene kan brukes i kombinasjon med økonomiske data, for eksempel tallene med data fra nasjonalregnskapet.

Det var intense dager – med utmerket innsats fra deltakerne som reiste hjem med konkrete resultater og kunnskap om hvilke videre steg som vil være nødvendig for å utvikle denne type regnskap for deres land.

Klimasmart landbruk

FAKTA	
Partner	New Partnership for Africa's Development (Nepad), Common Market for Eastern and Southern Africa (Comesa)
Regnskap 2015	180 000 NOK
Donor	Norad
Tidsperiode	2015
Formål	Bidra til mer samstemt måling av omfang og effekt av klimasmart landbruk.
Stikkord	Klimasmart landbruk, indikatorer, effekt av bistand.

Klimasmart landbruk prøver å ta hensyn til klimautfordringer for å ivareta matsikkerhet i et land. Det er mange aktører på dette feltet og ulike oppfatninger om hva som skal til for å drive klimasmart landbruk.

Norad har støttet dette området over en lang periode. Internasjonalt jobber man nå med å samordne definisjoner av klimasmart landbruk og hvordan dette skal måles. Siden SSB har kompetanse på statistikkutforming, indikatorbruk samt nødvendig fagkompetanse, ble vi bedt om å bidra inn i det internasjonale arbeidet.

Vi deltok på to internasjonale møter og utarbeidet en prosjektskisse for teknisk bistand. Dessverre endret den finansielle situasjonen i Norad seg samtidig slik at det likevel ikke var mulig å finansiere prosjektet, tross stor interesse fra det internasjonale miljøet.

Regionalstatistikk i Ukraina

FAKTA	
Partner	Kommunenes sentralforbund, Association of Ukrainian Cities, Statistical Service of Ukraine
Donor	Kommunenes sentralforbund (igjen finansiert av UD)/egenfinansiert
Tidsperiode	2015
Formål	Vurdere om SSB kan bidra til å utvikle regionalstatistikk i Ukraina
Stikkord	Regionalstatistikk, KOSTRA

Kommunenes sentralforbund (KS) har et omfattende samarbeid med sin søsterorganisasjon i Ukraina, Association of Ukrainian Cities. Siden det er stort behov for økt kunnskap og gjennomsliktighet om økonomi og tjenesteleveranser i landets kommuner, ønsket KS at SSB gjennomførte en kartlegging av muligheten for å etablere et system tilsvarende Kommune-Stat-Rapportering (Kostra) i Norge.

Vurderingen er at det ville hatt høy gevinst om vellykket, spesielt i form av økt transparens. Samtidig vil det være et krevende prosjekt som vil kreve eierskap fra sentrale aktører i landet. Videre kartlegging vil bli vurdert i 2016.

SSB hadde samtidig et møte med Ukrainas statistikkontor (SSSU) for å vurdere muligheten for å starte statistikk-samarbeid. Dette vil bli videre kartlagt i 2016.

Erfaringsrapport nasjonalregnskap

FAKTA	
Partner	Norad
Regnskap 2014/2015	170 000 NOK
Donor	Norad
Tidsperiode	2014-2015
Formål	Rapport som oppsummerer SSBs støtte til oppbygging av nasjonalregnskapssystem i Malawi
Stikkord	Nasjonalregnskap, NSO, Malawi

SSB har siden 2004, med støtte fra ambassaden i Lilongwe, samarbeidet med det nasjonale statistikkbyrået i Malawi (NSO) om å bedre statistikk-kapasiteten i landet. Støtte til økonomisk primærstatistikk og nasjonalregnskap har vært helt sentralt i dette arbeidet. I rapporten oppsummeres de innsatser SSB har gjort opp mot statistikk-kontoret for å få på plass nasjonalregnskapssystemet i landet. Rapporten er skrevet av Liv H Simpson og Bjørn Wold. Liv Simpson var leder av Seksjon for nasjonalregnskap i SSB da samarbeidet med NSO ble innledet og har vært sentral i oppfølging av arbeidet med å styrke nasjonalregnskapet. Bjørn Wold var leder av Seksjon for internasjonalt utviklingssamarbeid i SSB fra 1994 til 2013. Se: <http://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/artikler-og-publikasjoner/building-national-capacity-for-monitoring-the-economic-development-in-an-african-country-the-case-of-malawi>

Samarbeid

Olje for utvikling

Norge har etter fire tiår med petroleumsproduksjon opparbeidet seg erfaring med å forvalte oljeressurser på en måte som fremmer bærekraftig økonomisk vekst og velferd i befolkningen som en helhet. Det er denne kompetansen Norge ønsker å dele med andre land gjennom Olje for utviklingsprogrammet (www.norad.no).

SSB har i årenes løp også utviklet erfaring med å publisere statistikk om oljesektoren. Vi bidrar dermed til at samfunnet får informasjon om investeringer, omsetning og miljøkonsekvenser av oljeaktivitet. Dette kan føre til økt grad av faktabasert samfunnsplanlegging og at ressursene forvaltes på en forsvarlig måte. Informasjon og åpenhet er noe som mangler i mange land og SSB har derfor blitt bedt om å bidra til utvikling av oljerelatert statistikk under OfU-programmet, fortrinnsvis under finanskomponenten.

Så langt har SSB kun et landsamarbeid under OfU-paraplyen og det er i Uganda (se egen omtale på side 22). Nye samarbeid kan komme på plass i 2016.

Nytt prosjekt i Ghana

Ghana har vært samarbeidsland for Olje for Utvikling (OfU) siden 2008. I den nye fasen fra 2015 er SSB invitert med som partner. Seksjonslederne fra Internasjonalt Utviklings-samarbeid og Nasjonalregnskap besøkte vår søsterorganisasjon Ghana Statistical Services (GSS) i februar. Resultatet av disse diskusjonene var et forslag til OfU om noe samarbeid på nasjonalregnskap, men først og fremst å jobbe med kvaliteten på bedriftsstatistikken.

Senere kom representanter fra det ghanesiske finansministeriet sammen med GSS til Oslo for å møte en rekke norske OfU-partnere. Etter samtale med SSB er et samarbeid om makroøkonomisk modellering og analyse under planlegging. Mer kartlegging gjenstår og prosjektoppstart er forventet til sommeren 2016.

Mulig samarbeid i Kenya?

I desember 2015 bestemte styret i OfU at Kenyas søknad om samarbeid går inn i en planleggingsfase. SSB har i den forbindelse blitt bedt om å vurdere om det kan være aktuelt med et statistiksamarbeid under OfUs finanskomponent.

Team OfU

OfU sekretariatet i Norge arrangerer to ganger årlig samlinger for de norske partnerne i programmet. Temaene i

2015 var oppbygging av helhetlige programmer i tråd med UD's føringer og OfUs 10 års jubileum. SSB hadde tre deltakere på begge samlinger. For oss har det vært svært nyttig å være tilstede både fordi man lærer mye om programmet og oljesektoren og fordi man blir bedre kjent med andre aktører og kan diskutere samarbeid og utfordringer i de ulike samarbeidslandene.

Libanonrapport

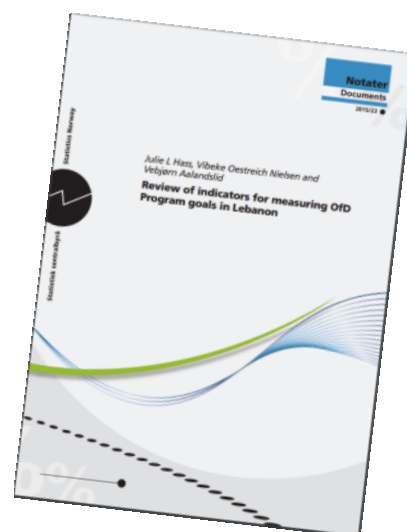
Det har i de siste årene vært økt oppmerksomhet på å måle effekten av norskfinansierte utviklingsprogrammer. Bruk av Results Based Management (RBM) og utvikling av et godt målhierarki, med veldefinert beskrivelse av utgangspunkt og indikatorer på utvikling er et viktig ledd i dette.

Det norske Olje for Utviklingssekretariatet ba SSB om å evaluere et indikatorsett som hadde blitt foreslått for samarbeidet med Libanon. Impact indikatorene ble evaluert og noen endringer ble foreslått. Outcome indikatorene var veldig ambisiøse for et treårig program og gjøres mer realistiske og målbare.

Det ble også understreket at det var behov for en beskrivelse av utgangspunktet (baseline) for alle indikatorene. Målet var å dekke Libanonprogrammet bredt og å inkludere både kvantitative og kvalitative indikatorer som sammen kunne måle suksessen i programmet.

Tittel: Review of indicators for measuring OfD Program goals in Lebanon

Skrevet av Julie L. Hass, Vibeke Oestreich Nielsen and Vebjørn Aalandslid

Det gjøres store investeringer i oljesektoren
før oljen kan utvinnes.

Statistikk som viser faktisk og planlagte
investeringer er viktig for god offentlig
planlegging og bidrar til en mer gjennomsliktig
pengehåndtering.

Sekondering til FN gjennom NRCs NORCAP

NORWEGIAN CAPACITY
OPERATED BY NRC

SSB har siden 2010 hatt en avtale med NRC Flyktninghjelpen om sekondering av SSB-personell til FN-operasjoner. Avtalen er organisert inn under Norcap-programmet som er en beredskapsstyrke, finansiert av det norske utenriksdepartementet, med formål å bistå FN. I 2015 har tolv eksperter fra SSB blitt sekondert til ulike FN-institusjoner. Oppdragene har variert fra hjemmebasert arbeid i form av analyser og rapportskrivning - til ulike oppdrag i felt:

- I Kenya har vi på oppdrag fra FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR) vært med å forberede en undersøkelse for å avdekke omfanget av statsløse.
- I Nord-Irak har vi bidratt til å gjennomføre en undersøkelse for å vise både omfang og levekår for intern fordrevne flyktninger. Undersøkelsen ble gjennomført av UNHCR og deres Joint IDP Profiling Service (JIPS).
- På oppdrag fra UNHCR har det blitt gjort en analyse av 2010-runden av folketellinger for å avdekke i hvor stor grad landene har inkludert spørsmål om flyktninger i sine folketellinger. Analysen har pekt på flere forbedringspunkter for de internasjonale folketellingsanbefalingene utarbeidet av FNs statistikk-kommisjon.
- I tillegg har to SSBere vært langtidsssekondert til World Food Programme sine regionale kontorer i Kairo og Bangkok. Begge har i hovedsak arbeidet med å bruke nasjonale undersøkelser til analyse av matsikkerhet og å bidra til kapasitetsbygging på statistikk i WFP.

Samarbeidet med Flyktninghjelpen/NORCAP er ikke å regne som et regulert SSB-prosjekt og SSB får ikke noe direkte økonomisk støtte til dette arbeidet. Disse oppdragene er ikke regnet inn som aktiviteter i Seksjon for

Statsløse forteller om utfordringene de møter
Foto: Helge Brunborg

internasjonalt utviklingssamarbeid. Samarbeidet er utført slik at ansatte i SSB, via NORCAP, sekonderes til ulike oppdrag hvor FN-organisasjonene har behov for bistand. I perioden oppdraget gjelder tar de ansatte permisjon uten lønn fra SSB. De som drar kommer fra forskjellige seksjoner i SSB.

NORCAP-programmet er en beredskapsstyrke, finansiert av det norske utenriksdepartementet, med formål å bistå FN. Styrken består av om lag 650 personer, med bakgrunn fra hele verden, med kompetanse innen ulike områder som utdanning, ingeniørfag, prosjektledelse, kommunikasjon, husly og logistikk – og statistikk. NORCAP har i alt avtaler med 18 ulike FN-organisasjoner. Hoveddelen av prosjektene for UNHCR, JIPS og UNFPA har vært korttidsoppdrag av en til tre måneders varighet, mens sekonderingene til WFP har vært årsengasjementer.

Sadiq Kwesi Boateng og Helge Brunborg har vært på flere oppdrag for Norcap. Her diskuterer de folkeregister med...

Foto: SSB

Fra JIPS-kurs i Geneve. Lengst til høyre Tarik Ogbamichael fra SSB.

Foto: JIPS

Skolebarn i slummen i Dhaka får en pakke kjeks fra WFP til frokost hver dag. Via Norcap har Ellen Cathrine Kiøsterud bidratt til å analysere matsikkerhet i tre byer i Bangladesh.
Foto: E. C. Kiøsterud

Internasjonale møter

Internasjonale møter

PARIS 21

Norge er medlem av styret i Paris21 og SSB deltok derfor på det årlige styremøtet i mars. Da Paris21 var i en overgangsfase der flere større prosjekter var i avslutningsfasen, var diskusjon av Paris21s strategi og fremtidig arbeid et viktig tema. Generell tilbakemelding fra medlemmene var at Paris21 er nyttig og bør fortsette sitt arbeid. Viktige områder for Paris21 fremover vil være arbeid knyttet til SDGene, datarevolusjonen og måling av statistisk kapasitet.

46. møte i FNs statistikk-kommisjon

SSB deltok på møtet i FNs statistikk-kommisjon som ble avholdt i New York i mars. Statistikk-kommisjonen samler årlig representanter fra flertallet av verdens statistikk-kontorer og legger føringer for det internasjonale statistikk-arbeidet. På møtet var arbeidet med å lage en plan for å utarbeide indikatorer til FNs bærekraftsmål sentralt. For Norge var behandlingen av et forslag om å forbedre statistikk over verdens flyktninger viktig. Forslaget bygget på en rapport utarbeidet av SSB og FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) og pekte på ulike utfordringer knyttet til datainnhenting, produksjon og formidling av statistikk over flyktninger. Statistikk-kommisjonen ga sin fulle støtte til å gå videre med å lage internasjonale anbefalinger på dette området.

17. møte i Management Group on Statistical Cooperation (MGSC), Eurostat

Det årlige MGSC-møtet i Luxembourg er et forum hvor Eurostat og statistikk-kontorene i Europa møtes og utveksler sine erfaringer fra ulike kapasitetsbygging/samarbeidsprosjekter. Arbeidet til MGSC er særlig rettet mot landene i Øst-Europa som ikke er medlemmer av EU, både de som er finansiert av EU-kommisjonen og av enkeltland, samt landene i sentral Asia. Møtet er viktig med tanke på donor-koordinering og i planlegging av nye prosjekter. De siste årene har Norges støtte til institusjonssamarbeid i disse områdene blitt redusert og vi står nå bare tilbake med samarbeidet vårt med Kirgisistan. I Afrika vil EU være med å støtte oppbygningen av et pan-afrikansk statistikk-kontor som vil ha stor nytte av Eurostats erfaringer som regional statistikk-koordinator.

STUDIEBESØK

I løpet av 2015 mottok vi 14 studiebesøk fra 10 ulike land. Hoveddelen av studiebesøkene var fra land hvor vi har institusjonssamarbeid.

I oktober fikk vi besøk av tre eksperter fra Ugandas statistikk-kontor UBOS. Her representert med Bright Kimuli, Paul Okudi og Ruth Kyomuhendo. Besøket var en del av OfU-samarbeidet og omhandlet investeringsstatistikk innenfor petroleumssektoren.

Gjester	Dato	Tema
Uganda	Mars 1 uke	Olje for Utvikling-prosjektsøknad
Kirgisistan	Mars 1 uke	Metadata
Sudan	2-6 mars	Skanning
Kirgisistan	9-13 mars	Metadata
Uganda	9-13 mars	Forberede oppstart
Sør-Sudan	4-11 mai	Makromodellering
Ghana	25-29 mai	Finanskomponent
Sudan	24-28 august	Foretaksregister og nasjonalregnskap
Seychellene	28 september	Fisk, SEEA
Uganda	23-26 oktober	Investeringsstatistikk
Armenia	Oktober	Kvalitetsarbeid
Moldova	2 november	Befolkings- og migrasjonsstatistikk
Sveits	9-10 november	SSBs organisering/ Institusjonssamarbeid
Uganda	30 november - 4 desember	Foretaksregister

Fra Seychellene for å diskutere fisk, olje og turisme

I september kom en delegasjon fra National Bureau of Statistics og Seychelles Fishing Authority (SFA) til SSB. På samme måte som fisk og petroleum er svært viktige sektorer i Norsk økonomi, er fisk og turisme det samme for Seychellene.

Dette gjør det viktig at detaljert statistikk om disse områdene blir produsert.

SSB presenterte hvordan Norge har spesialisert sitt statistikksystem for å håndtere våre spesielle informasjonsbehov. Et av eksemplene er hvordan vi presenterer egne all for fastlands-Norge og et annet BNP der vi følger de internasjonale standardene og inkluderer offshorevirksomheten.

ÅRET I TALL

Det statistiske bistandsarbeidet omfattet for 2015 om lag 20 årsverk. Totalt ble det gjennom 2015 gjennomført 61 korttidsoppdrag fordelt på 116 ukeverk. 56 av disse reisene var oppdrag innenfor et av våre samarbeidsland og 5 reiser var knyttet til deltakelse på internasjonale møter. Teknisk bistand gjennom langtidsoppdrag beløp seg til 190 ukeverk fordelt på 4 ansatte langtidsrådgivere i hhv Malawi, Sør Sudan, Zambia og Kirgisistan.

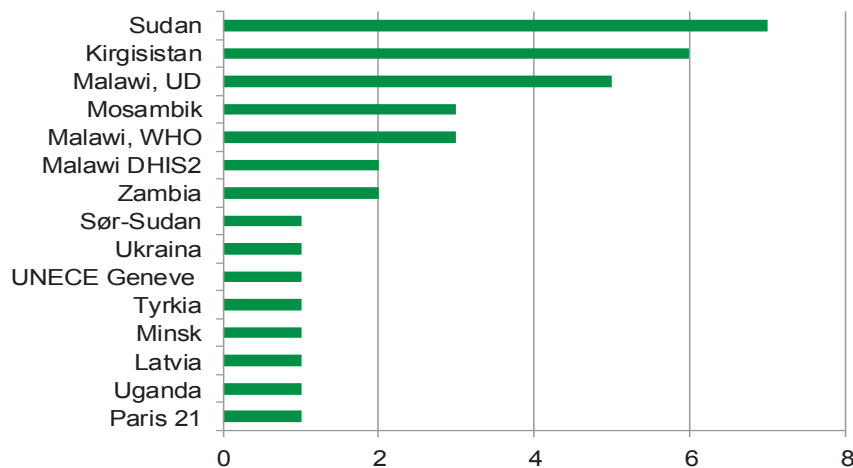

Utfakturert 2015	NOK
Sør Sudan—Makro	3 850 000
Sør Sudan—Statistikk	1 500 000
Kirgisistan	3 800 000
Zambia	3 500 000
Sudan	3 200 000
Malawi NSS	2 600 000
Malawi NSO	370 000
Malawi MEPD	570 000
Uganda	1 475 000
Mosambik	1 040 000
Oppdrag under rammeavtalen	4 200 000
Andre oppdrag	160 000

Aktiviteter

Antall årsverk	20
Antall studiebesøk	14 stk
Antall korttidsoppdrag	61 stk (116 ukeverk)
Antall langtidsoppdrag	4 stk (190 ukeverk)

Antall missions

*

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

